

NOVADNIEKS

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

OTRDIENA, 2014. GADA 10. JŪNIJS ● Nr. 43 (8410) ● Cena mazumtirdzniecībā 0,78 EUR (Ls 0,55)

Amatnieks,
kurš pazīst
koka
dvēseli

3. lappusē

Peoniju salūts
pēc eksāmena
matemātikā

5. lappusē

Līvānieši
liek atzīmes
pašvaldības
darbam

6. lappusē

Vasara ieskandināta ar tautas mākslas festivālu

● Raits dejas solis, stalta stāja, aizrautība acīs un smaidi sejās, — Preiļu deju aprīnka dejotāji koncertā sevi apliecināja no labākās puses. Foto: G. Vilcāns

**Lustīgi un dzīvespriecīgi
aizvadītājā sestdienā Preiļos
tika ieskandināti Vasarsvētki.**

Preiļu novada kultūras centra rīkotajā tautas mākslas festivālā «Vasarsvētku lustes Preiļos» parka estrādē savu dejojprasmī apliecināja piecu vietējo novadu — bijušā Preiļu rajona — bērnu, jauniešu un pieaugušo deju kopas, kurām pievienojās Utenas (Lietuva) kultūras centra folkloras kopa «Utauta», Preiļu novada kultūras centra sieviešu vokālais ansamblis «Rjabinuška», Rēzeknes krievu folkloras ansamblis «Harmonija» un Vārkavas novada kultūras centra jauniešu folkloras ansamblis «Sudobri». Skatītājiem bija iespēja izbaudīt Preiļu deju aprīnka apvienoto

tautas deju kolektīvu no Galēniem, Līvāniem, Jersikas, Preiļiem, Rožupes, Rušonas, Siļukalna un Vanāgiem sniegumu, aplaudēt skolu jaunatnes apvienotajiem tautas deju kolektīviem no Aglonas, Līvānu, Preiļu un Riebiņu novadiem.

Svētku dalībnieku uzstāšanos saistīja Aizkalnes teātra kopas dalībnieki, apspēlējot tēmu par to, kā Vasarsvētku priekšvakarā jauna lauciniece vēlas mainīt savu tēlu, piedaloties modē nākušo pārvērtību šovā, bet beigās tomēr saglabā lauku videi piederīgo vienkāršas meitenes būtību. Cita pēc citas mainījās laukiem, pavasara un vasaras darbiem, dabai piemērotas dejas: «Dieviņš bija», «Līdz pašam debesīm», «Rudzu maize, kviešu maize», «Spīdēja saulīte», «Rupj-

maizkukulis», «Maize aug», «Pavasara sveiciens», «Stabulīte» un pārējās. Bērnu un jauniešu deju kopas rādīja dejas, ko apgūst, gatavojoties nākamgad paredzētajiem skolēnu dziesmu un deju svētkiem, bet pieaugušie un seniori — repertuāru no pērnā gada dziesmu un deju svētku programmas.

Visus svētku dalībniekus — 25 kolektīvus ar 600 dalībniekiem svētku ievadā sveica Preiļu novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs. Festivāla noslēgumā pateicības vārdus par jauko sniegumu tautas mākslas festivāla dalībniekiem un kopu vadītājiem teica Preiļu novada kultūras centra direktors Guntis Skrimblis.

L.Rancāne

ISSN 1407-9321

NEAIZMIRSTI

ABONĒT

“NOVADNIEKU”

JŪLIJAM

un turpmākajiem
2014. gada mēnešiem.

Abonēt var “Latvijas Pasta” nodalījās, pie pastniekiem, “Novadnieka” redakcijā Brīvības ielā 14, Preiļos, un interneta mājas lapā www.novadnieks.lv sadaļā “Abonēšana”.

Abonē šodien un saņem laikrakstu pēc divām dienām!

ZIŅAS

**Aicinājums piedalīties
Velobraucienā par bibliotēkām
2014 “Baltic Star”
Preiļi – Kauņa**

No 14. līdz 20. jūnijam notiks velobrauciens par bibliotēkām “Baltic Star”, kura dalībnieki veiks aptuveni 300 kilometrus garu ceļojumu no Preiļiem (Latvija) līdz Kauņai (Lietuva).

Piecu dienu laikā vienpadsmit velobrauciena dalībnieki apmeklēs vairākas Latvijas un Lietuvas bibliotēkas, lai iepazītos ar to darbu, kopīgi meklētu jaunus izaicinājumus, kas saistīti ar bibliotēkas darba sfēru, kā arī rastu risinājumus un idejas bibliotēku attīstībai nākotnē. Ceļā redzēto un piedzīvoto grupa prezentēs Kauņā, divu dienu konferencē saviem Baltijas reģiona kolēģiem, kas, tāpat kā Latvijas grupa, 14. jūnijā dosies ceļā no Plunges (Lietuva), Minskas (Baltkrievija) un Kaļiņingradas (Krievija), lai satiktos, iepazītos, diskutētu, uzzinātu ko jaunu un gūtu interesantu pieredzi.

Pievienojieties bibliotekāriem atsevišķās distancēs! Preiļu galvenā bibliotēka aicina ikvienu bibliotekāru un bibliotēku atbalstītājus pievienoties distancē no Preiļiem līdz Pelēciem (pavadošā grupa). Pelēcos varēs apskatīties pagasta bibliotēku, atpūties un doties atpakaļceļā uz Preiļiem.

Starts 14. jūnijā pulksten 10.00 pie Preiļu galvenās bibliotēkas.

**Paredz administratīvo atbildību
par “spaisa” tirdzniecības
pieļaušanu savā īpašumā**

Personām, kuras savā īpašumā pieļaus jaunu psihoaktīvo vielu neatļautu izgatavošanu, glabāšanu, pārvadāšanu vai realizāciju, varēs piemērot naudas sodu. To paredz Saeimā 5. jūnijā galīgajā lasījumā pieņemtie grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, informē Saeimas preses dienests.

Administratīvo sodu varēs piemērot, ja “spaisa” tirdzniecība šajā īpašumā tiks konstatēta gada laikā pēc tam, kad īpašnieks tika rakstveidā informēts par viņa kustamajā vai nekustamajā īpašumā konstatētajām neatļautajām darbībām ar psihotropajām vielām. Lidzīgs mehānisms Administratīvo pārkāpumu kodeksā jau iestrādāts attiecībā uz neatļautas alkohola tirdzniecības pieļaušanu savā īpašumā.

Naudas sods par “spaisa” tirdzniecības pieļaušanu savā īpašumā fiziskām personām paredzēts no 280 līdz 700 eiro, bet juridiskām personām – no 1400 līdz 7100 eiro.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Latvijā ienāks ASV investors un radīs 120 darbavietas

Latvijā uzņēmējdarbību nolēmis uzsākt ASV uzņēmums „Cabot Corporation”. Šāds lēmums paziņots 6. jūnijā preses konferencē Ministru kabinetā. Uzņēmums Rīgā attīstīs biznesa pakalpojumu centru, kas vienuviet nodrošinās grāmatvedības, finanšu plānošanas, iepirkumu, klientu servisa, datu apstrādes, informācijas tehnoloģiju un personālvadības pakalpojumus visām uzņēmuma pārstāvniecībām un ražotnēm Eiropas, Austrumu un Āfrikas reģionā. Jaunajā centrā uzņēmums nodrošinās darba vietas vismaz 120 cilvēkiem.

Latvijas iedzīvotāju skaits jau ir zem diviem miljoniem

Latvijas iedzīvotāju skaits maija sākumā bija 1 997 500, piektdien, 6. jūnijā, paziņoja Centrālā statistikas pārvalde (CSP). Vēl šī gada marta beigās Latvijas iedzīvotāju skaits bija 2,003 miljoni, liecina CSP informācija. 2014. gadā iedzīvotāju skaits samazinās gan dabiskā pieauguma (mirušo skaita pārsvars pār dzimušo skaitu), gan migrācijas dēļ. 2014. gada sākumā Latvijā dzīvoja 2 001 468 iedzīvotāju jeb par 22 400 mazāk nekā pirms gada. Iedzīvotāju skaita samazinājuma temps 2013. gadā bija 1,10% salīdzinājumā ar 1,03% 2012. gadā. No visiem iedzīvotājiem 917 100 jeb 45,8% bija vīrieši un 1 084 400 (54,2%) — sievietes.

2013. gadā Latvijā piedzima 20 600, bet nomira 28 700 cilvēku. Dabiskās kustības rezultātā iedzīvotāju skaits samazinājās par 8100 (2012. gadā — par 9100). Ilgtermiņā starptautiskās migrācijas rezultātā iedzīvotāju skaits samazinājās par 14 300 (2012. gadā — par 11 900). 2013. gadā Latvijā no citām valstīm ieradās 8300, bet emigrēja 22 600 cilvēku.

Apkopojot informāciju par Latvijas iedzīvotāju etnisko sastāvu, redzams, ka 2013. gadā samazinājās visu Latvijas lielāko tautību iedzīvotāju skaits: latviešu — par 8400, krievu — par 10 300, ukraiņu, poļu baltkrievu — par 1100-1600. Latviešu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, neskatoties uz absolūtā skaita samazinājumu, pieaudzis no 61,1% 2013. gada sākumā līdz 61,4% šī gada sākumā.

Gada laikā iedzīvotāju skaits visvairāk samazinājās Latgales reģionā — par 6400. Kurzemes reģions zaudēja 4700, Vidzemes — 4000, Zemgales — 4000, Pierīgas reģions — 2900 iedzīvotāju.

Jau trīs gadus pēc kārtas Latvijā pieaug dzimušo skaits. 2013. gadā piedzima 20 596 bērni, un tas ir par 699 jaundzimušajiem vairāk nekā 2012. gadā. Dzimušo skaits uz 1000 iedzīvotājiem pieauga no 9,1 2011. gadā līdz 10,2 2013. gadā.

Pagājušajā gadā Latvijā nomira 28 691 iedzīvotājs, kas ir par 334 cilvēkiem mazāk nekā 2012. gadā.

Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes profesors Mihails Hazans iepriekš prognozēja, ka Latvijas iedzīvotāju skaits patlaban varētu būt aptuveni 1,975 miljoni.

Apsver iespēju svētku dienas statusu prasīt tikai Vispārējo Dziesmu un deju svētku noslēguma dienai

Dziesmu un deju svētku padome apsver iespēju svētku dienas statusu prasīt tikai Vispārējo Dziesmu un deju svētku noslēguma dienai. Kā Dziesmu un deju svētku padomē norādīja kultūras ministre Dace Melbārde, padomei var nākties atteikties no svētku dienas statusa Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku noslēguma dienai, lai tas tiktu piešķirts Vispārējo Dziesmu un deju svētku noslēguma dienai. Arī Saeimas deputāte Ingūna Ribena norādīja, ka jādomā par iespēju prasīt svētku dienu tikai Vispārējiem Dziesmu un deju svētkiem reizi piecos gados.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), žurnālistiem — 65307058, mob. t. 22079178.

Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astonas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Sirdsapziņa padara mūs cildenākus, bet mūsu dzīvi grūtāku. Egāps

Trūcīgie iedzīvotāji nākamgad varēs saņemt atbalstu

Tuvāko septiņu gadu laikā 41,02 miljonus eiro Eiropas Savienības (ES) finansējuma plānots ieguldīt tā saucamo pārtikas paku un cita materiālā atbalsta nodrošināšanai vistrūcīgākajiem iedzīvotājiem. Paredzēts, ka turpmāk līdz šim zināmo pārtikas palīdzības sniegšanu pilnveidos, un cilvēki saņems ne tikai pārtiku, bet arī citu atbalstu materiālā vai pakalpojumu veidā, informē Labklājības ministrija (LM).

Plānots, ka trūcīgās ģimenes minēto ES atbalstu varētu saņemt, sākot ar 2015. gadu. Līdzšinējo Eiropas Komisijas (EK) pārtikas palīdzības programmu no 2014. gada aizstās Eiropas Atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām. Tā finansējumu izmantos visas 28 ES dalībvalstis.

Lai nodrošinātu Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām pārvaldību un kontroli, procesā iesaistītas vairākas institūcijas — LM, Sabiedrības integrācijas fonds (SIF) un Finanšu ministrija. SIF organizēs pārtikas un/vai pamata materiālās palīdzības iepirkumu, t.sk. līgumā paredzot preču nogā-

dāšanu uz partnerorganizāciju (pašvaldību vai nevalstisko organizāciju) noliktavām. Atbalsta ietvaros iedzīvotāji varēs saņemt bez maksas pārtiku un/vai pamata materiālo palīdzību — pamata patēriņa preces personīgai lietošanai. Pārtikas pakas saturs un produktu kvalitātes prasības būs noteiktas Ministru kabineta noteikumos.

Plānots, ka palīdzību no Eiropas Atbalsta fonda varēs saņemt par trūcīgām vai maznodrošinātām atzītās ģimenes, īpaši daudz bērnu un nepilnās ģimenes, trūcīgi cilvēki un māsaimniecības, krīzes (ārkārtas) situācijā nonākušie cilvēki. Cilvēka vai māsaimniecības atbilstību palīdzības saņemšanai apliecinās pašvaldības sociālā dienesta izziņa.

Lai īstenotu iepriekšminēto, LM sagatavos un līdz 2014. gada 1. augustam iesniegs valdībā Fonda vadības likumprojektu. Pēc tam, kad minētais likumprojekts būs pieņemts Saeimā, LM valdībā iesniegs Ministru kabineta noteikumu projektu par Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām īstenošanas kārtību.

LM, ievērojot partnerības principu, izstrādās un līdz 1. septembrim EK iesniegs darbības programmas projektu Fonda īstenošanai.

Iepriekšminēto paredz Informatīvās ziņojums “Par Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām pārvaldības un kontroles sistēmu un ieviešanu Latvijā 2014.-2020. gada plānošanas periodam, kas 3. jūnijā izskatīts valdībā. Gala lēmumu par ES finansējuma piešķiršanu darbības programmas īstenošanai pieņems EK.

Kopumā palīdzības sniegšanai ES dalībvalstīm fondā paredzēti aptuveni 3,8 miljardi eiro. ES sniegtais finansējums būs jāpapildina ar valsts budžeta līdzfinansējumu 15% apmērā. Katra dalībvalsts 2014. gadā sagatavos un Eiropas Komisijā apstiprināšanai iesniegs septiņu gadu darbības programmu fonda finansējuma izmantošanai vistrūcīgāko iedzīvotāju atbalstam.

Fonda regula, kas stājas spēkā 12. martā, paredz, ka nākamo septiņu gadu laikā dalībvalstis varēs plašāk izvēlēties piemērotāko atbalsta veidu trūcīgiem iedzīvotājiem. ES līdzekļus joprojām varēs ieguldīt pārtikas palīdzībā jeb izsniegt tā dēvētās pārtikas pakas trūcīgiem cilvēkiem un ģimenēm.

Šīgada aprīlī Latvijā trūcīgas personas statuss bija spēkā 80 255 iedzīvotājiem, skaidro Komunikācijas nodaļas vadītāja Marika Kupče.

Saeima otrajā lasījumā pieņem Darba likuma grozījumus

Saeima 5. jūnijā otrajā lasījumā pieņēma apjomīgus grozījumus Darba likumā, kas paredz noteikt jaunus pienākumus, atbildību un tiesības gan darba ņēmējiem, gan darba devējiem.

“Gatavojot likumprojektu otrajam lasījumam, esam papildinājuši to ar vairākiem jauninājumiem, taču pieņemta likuma redakcija vēl joprojām neparedz izmaiņas attiecībā uz virsstundu darba apmaksu — vienu no tēmām, kas bija diskusiju krustpunktā, gatavojot šo likumprojektu iesniegšanai parlamentā. Darba devēju organizācijas šajā jautājumā pagaidām nav spējušas rast kompromisu ar arodbiedrībām, un arī politiķi šobrīd nav

gatavi bez abu pušu piekrišanas virzīt kādu jaunu virsstundu apmaksas modeli. Taču sociālais dialogs turpinās,” skaidro par likumprojekta virzību atbildīgās Sociālo un darba lietu komisijas priekšsēdētāja Aija Barča.

Attiecībā uz darba līgumā norādāmo informāciju likumprojekts otrajā lasījumā papildināts ar normu, ka darba līgumā neietver noteikumus par svešvalodas prasmi, ja tā nav pamatoti nepieciešama darba pienākumu veikšanai.

Darbiniekam, kura aprūpē ir viens vai divi bērni līdz 14 gadu vecumam, likumprojekta otrā lasījuma redakcijā paredzētas tiesības uz vismaz vienu apmaksātu papildatvaļinājuma dienu gadā. Paredzēts arī, ka ikgadējo apmak-

sāto papildatvaļinājumu pārceļ vai pagarina darbinieka pārejošas darbnespējas gadījumā.

Papildināts arī Darba likuma pants, kas paredz darbiniekam tiesības uz islaicīgu prombūtni. Savlaicīgi paziņojot darba devējam, islaicīgā prombūtnē varēs atrasties darbinieks, kura aprūpē ir bērns līdz 18 gadu vecumam, bērna saslimšanas vai nelaimes gadījumā, kā arī, lai piedalītos bērna veselības pārbaudē, ja to nav iespējams veikt ārpus darba laika.

Likumprojektā precizēti ierobežojumi, kas attiecināmi uz no darba samakas izdarāmiem ieturējumiem.

Darba likuma grozījumi Saeimai jāskata vēl trešajā galīgajā lasījumā.

Jaunais statistikas likums stiprinās CSP kā vadošās statistikas iestādes lomu

3. jūnijā Ministru kabinetā (MK) izskatīts Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) sagatavotais likumprojekts “Statistikas likums”, kurš pēc apstiprināšanas Saeimā stāsies 1997. gadā pieņemtā Valsts statistikas likuma vietā, informē Sanda Rieksta, CSP sabiedrisko attiecību speciāliste.

CSP priekšiece Aija Žigure: “Jaunais likums stiprinās CSP kā vadošās statistikas iestādes lomu un palielinās administratīvo datu avotu izmantošanu statistikas iegūšanā. Mūsu statistikas sistēma šobrīd ir decentralizēta, jo datu vākšanā, apstrādē un analizē ir iesaistīta virkne valsts iestāžu. Jaunais likums pārvaldei nosaka daudz lielāku lomu nacionālās statistikas sistēmas ietvaros.”

Likuma mērķis ir noteikt institucionālo un organizatorisko ietvaru oficiālās statistikas nodrošināšanas sistēmas izveidošanai, darbībai un attīstībai. Statistikas nodrošināšanas sistēmas vadošā iestāde ir CSP. Tas nozīmē gan metodoloģisku CSP palīdzību citām statistikas iestādēm, gan arī saistīts ar CSP kā Eiropas Komisijas kontaktpunktu

Latvijā Eiropas statistikas jautājumos.

Likumā noteikta statistikas nodrošināšanas sistēmas uzbūve, statistikas iestāžu tiesības un pienākumi, kā arī to savstarpējā sadarbība un sadarbība ar citām valsts institūcijām oficiālās statistikas nodrošināšanā. Likumā atrunāts privātpersonu un valsts institūciju tiesības un pienākumi oficiālās statistikas nodrošināšanā u.c.

Likums paredz Statistikas padomes izveidošanu. Tās sastāvā būs 12 locekļi, kuri pārstāvēs datu sniedzējus, lietotājus, zinātniekus, plānotājus, mācītājus un statistikas ekspertus. Latvija ir vienīgā Eiropas statistikas sistēmas dalībvalsts, kurā nav šādas statistikā iesaistīto pušu sadarbību koordinējošas institūcijas. Statistikas padome būs konsultatīva institūcija, kas neatkarīgi no statistikas iestādēm nodrošinās statistikas jautājumu izvērtējumu gan no lietotāju, gan no iestāžu puses.

Attiecībā uz arvien pieaugošo administratīvo datu avotu izmantošanu statistikas iegūšanā turpmāk jaunu reģistru veidošanā jāņem vērā statistikas iestāžu vajadzības. Tāpat likumā noteikta sadarbība ar administratīvajiem

reģistriem, kas dos tiesības CSP daudz efektīvāk nekā līdz šim sadarboties ar administratīvo datu turētājiem. Administratīvo datu izmantošana ļaus samazināt respondentu slodzi un statistikas sagatavošanas izmaksas un paaugstinās saņemto datu kvalitāti. Piemēram, nākamo tautas skaitīšanu 2021. gadā paredzēts veikt, izmantojot tikai administratīvos datu avotus un regulārajos CSP veiktajos apsekojumos iegūto informāciju, atsakoties no iedzīvotāju aptaujas internetā vai viņu dzīvesvietās, kā tas tika darīts 2011. gada tautas skaitīšanā.

Saskaņā ar jauno likumu Valsts statistiskās informācijas programmu turpmāk sagatavos un apstiprinās uz trim gadiem atbilstoši vidēja termiņa budžeta plānošanai pašreizējā viena gada vietā.

Līdz ar jaunā statistikas-likuma spēkā stāšanos 2015. gada 1. janvārī spēku zaudēs līdzšinējais Valsts statistikas likums, Tautas skaitīšanas likums un virkne MK noteikumu. Jaunais likums neattiecas uz Latvijas Bankas statistiku, kuru tā nodrošina saskaņā ar likumu “Par Latvijas Banku”.

Tradicionālā koka mucu darināšana – aicinājums un dzīvesveids

Vārkavas novada Štaģeros dzimtas mājās "Meža Ustobi" trešajā paaudzē dzīvo un strādā kokapstrādes meistars, mucenieks un metinātājs JURIS KIVLENIEKS. Viņš ir viens no retajiem meistariem, kas saskaņā ar senajām tradīcijām rokām darina koka mucas. Viņa darbnīcā tapuši arī citi neskaitāmi koka izstrādājumi – rotallietas, dārza mēbeles, pirtslietas un virtuves piederumi –, ko ir bijusi iespēja iegādāties ne tikai vietējos amatnieku tirdziņos, bet arī Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja tautas lietišķās mākslas darinājumu gadatirgū, Rīgas astoņsimtgades svētkos, bet dažas koka mucas aizceļojušas tālu pasaulē un tiek lietotas Magnitogorskā Krievijā un Detroitā Amerikā. Jurim Kivleniekam pēc vārda kabatā nav jāmeklē, un sarunā viņš labprāt atklāj dažādus aroda noslēpumus un atziņas, pie kurām nonācis, praktiski strādājot, bet kurās nekur citur literatūrā nemaz nav izlasāmas.

● Juris Kivlenieks (attēlā) koka mucas gatavo pēc senajām tradīcijām, tādēļ katrs mucas dēlītis un stīpa ir meistara roku izlolota. Foto: AŠņepsts

Mūsdienās lielākā vērtība ir roku darbam. "Es daļu no dvēseles ielieku savā darbā. Visu taisu tā, lai cilvēkiem patiktu, ilgi kalpotu un būtu kvalitatīvs," saka mucu meistars Juris Kivlenieks. Viņš par kokapstrādes darbiem interesējies jau agrā bērnībā, kopš sevi atceras, vienmēr no koka kaut kas gatavots, bet tagad viņš sevi nemaz nespēj iztēloties darām ko citu. Kokapstrādes meistara darbā neiztikt bez mākslinieka talanta. Idejas rodas, piemēram, mežā atrodot neparasti saaugušu koku: "Pašam jābūt kā māksliniekam un jāredz vairāk nekā citi." Viņš atceras, ka reiz vēl pamatskolas laikā no mežā atrastas koka saknes izgriezis ziloņa galvu ar visu snuki, ko dāvinājis savai klasesbiedrenei.

Pirmā mucīņa Jurim Kivleniekam tapusi sešpadsmit gadu vecumā. Toreiz uzklauzījās tēva padomus, bet ar to vien ir par maz, šim darbam vajadzīga arī sava apķēriba. Ar šī brīža skatījumu meistars vērtē, ka pirmā muca sanākusi diezgan laba, vienīgi tagad roka ir ievingrināta, un pats darba process prasa mazāk laika. "Galvenais – tam vajadzētu patikt un jābūt ķerīnam, jo ir daudz tādu lietu, ko nevienā skolā nemāca." No sākuma Juris Kivlenieks centies visu darīt kā tēvs, bet vēlāk sapratis, ka, piemēram, stīpas darīnāt arī savādāk, kā pats uzskata par labāku. Amata iemaņas nāk ar laiku un dzīves pieredzi. Koka trauku tapšanā daudz kas atkarīgs no kokmateriāla kvalitātes, tas pareizi jānovērtē un "jāsaprot". Meistars piemin sava tēva vārdus: no malkas mucu netaisi.

Daudzi visu cenšas darīt saskaņā ar mēness fāzēm, bet mucu darināšanas procesā tas nav būtiskākais, šeit ir citi vēl svarīgāki faktori, kas jāņem vērā, lai sasniegtu vēlamo rezultātu. Juris Kivlenieks mucīņas darina no ozola un oša koka. Citi mucas gatavo no Kaukāza ozola, bet tas nav piemērotākais materiāls, praksē bieži vien tiek izmantots Francijas ozols, lai gan arī tam ir savi trūkumi. Savam darbam nepieciešamos materiālus meistars pats noskata mežā, dažreiz saimnieki laukos atvēl pie mājas augošos kokus. Noliecot koku ne vienmēr var paredzēt, cik no tā iznāks derīga materiāla. Gadās, ka koku nozāģē, bet pilnīgi nekas no tā nav lietderīgi izmantojams, un viss darbs vājā. "Ir gadījies dzirdēt, ka Latvijas koks vispār nekam neder, bet tā tas nav. Ne jau kokā ir problēma, bet gan attieksmē pret to. Visdrīzāk, materiāls ir nepareizi apstrādāts vai nepietiekami izturēts," norāda Juris Kivlenieks.

Alus mucām, kurās dzēriens tiek turēts

neilgu laiku, kokmateriāla kvalitāte nav tik būtiska, bet koka mucās izturēto stipro alkoholisko dzērienu garša un baudāmība vistiešākā veidā atkarīga no koka kvalitātes. Savukārt kokmateriāla kvalitāti vistiešākā veidā ietekmē apstākļi un vieta, kur konkrētais koks ir audzis. Viens no kritērijiem, ko meistars ņem vērā izvērtējot, vai materiālu var izmantot mucu gatavošanai, ir tā smarža.

Juris Kivlenieks dalās novērojumos, ka alus darīšanas tradīcijas pamazām atkal sāk atdzimt, tādēļ arī koka mucīņas ir pieprasītas. Mājas alus tiek darīts no pašu audzētām izejvielām, bet par veikalā nopērkamā produkta kvalitāti istas pārlicības nav. Muciņās tagad bieži vien lej mājas ābolu vīnu un "šmakovku". Tā kā koka kvalitāte ietekmē dzērienu garšu, amatnieks var pievērst uzmanību un pārbaudīt katras mucīņas kokmateriāla kvalitāti, bet, ja tās ražo rūpnieciski, tad tādas iespējas, protams, nav. Juris Kivlenieks uz saviem darbiem iniciāļus neatstāj. Katram meistaram ir neatkārtojams darba rokkrasts, tādēļ savus darinājumus vienmēr var atpazīt.

"Viss ir atkarīgs ne tikai no fiziskā stāvokļa, bet arī no garīgā stāvokļa. Nevienu mucu neesmu uztaisījis ar domu, ka jāizpilda pasūtījums un ar to nopelnīšu naudu. Mucas uzreiz gatavoju pa piecām, desmit un strādāju, kamēr tieku līdz tādai pakāpei, ka muca ir funkcionāli izmantojama un paliek tikai piestrādāt, lai būtu "ar glanci". Man ar divām trijām stundām miega naktī pilnīgi pietiek," stāsta Juris Kivlenieks. Izmantojot elektriskos darbarīkus, roku darbu var samazināt uz pusi. Stīpas mucām gatavo meistars pats. Pat ja koka sagataves ir vienādas, nav divu vienādu stīpu, katrai garums kaut nedaudz, bet atšķiras: "Man patīk, ka proporcijas un vizuālais izpildījums ir ideāls."

Juris Kivlenieks labprāt stāsta un izrāda mucu tapšanas gaitu. Apmeklētājiem sevišķi interesanti liekoties tas, ka viss tiek darīts ar rokām, kā tas bija senāk. Roku darba prasmes iet mazumā, tā, piemēram, vairums ar cirvi rīkoties tik vien māc, kā malku skalīt, bet ne tēst. Neskatoties uz to, ka tādējādi tiek izlietots vairāk materiāla, Juris Kivlenieks materiālu savām

mucām sākotnēji skalda ar cirvi, nevis zāģē, jo kokam esot vajadzīga cirtieņu skaņa. Meistaram roka ir tik labi ievingrināta, ka ar cirvi sagatavotos dēļišus bez papildus pietēšanas var likt kopā un sutināt. Starp citu, tā dara arī citur pasaulē. Francijā kāds mucu meistars vispirms mehānizēti saskalda koku un tikai pēc tam zāģē.

Ko darīt ar izkaltsiem koka traukiem, mucām un ballām, kas ir vai katrās lauku mājās? Juris Kivlenieks iesaka vispirms vizuāli un praktiski novērtēt, vai trauku vispār vērts "atdzīvināt". Mucas būtu jāglabā ļoti tīri izmazgātas. Ja trauks pilnībā nav izjucis, tikai stīpas vaļīgas, tās jāpievelk uz to pusi, kur konuss uz augšu kļūst lielāks. Bet pēc tam nekādā gadījumā neļikt zem lāsēm: kategoriski izslēgts! un nemit iekšā diķi, jo tad trauks būs neglābjami sabojāts tāpēc, ka mērcējot dēļu starpās iekļūst kukaiņi un gruži. Visefektīvākais veids, kā padarīt lietojamu izkaltsu koka trauku, ir apliet ar verdošu ūdeni, koks sabriest un vienlaikus tā ir arī dezinfekcija.

Koks visu kalpošanas mūžu ir dzīvs materiāls, kamēr pavisam sapūst. Kokam ir dvēsele? "Kaut kādā ziņā ir. Katrai koku sugai sava," atbild meistars. Koks ar visneitrālāko enerģiju ir priede. Spēcīga pozitīvā enerģija piemīt ozolam, bet, ja cilvēkam ir sirds vai kādas citas veselības problēmas, jābūt uzmanīgiem, jo ozols var ietekmēt pat pārāk spēcīgi. Kāds pasūtītājs ar domu saņemt koka stipro enerģiju vispirms vēlējies ozola paliktņi krēslam, bet pēc tam – ozola ķipīti ūdenim pirti, taču tas jau bijis par daudz – pēc apliešanās ar ķipīša ūdeni sirds pa muti vai lekusi laukā.

Ošus, papeles, apses, egles un tūjas pie mājām nevajadzētu stādīt tuvāk par piecdesmit metriem. Oša saknes var stiepties ļoti tālu, ja tās sniedzas zem istabas grīdas, kur vīrsū ir vaļra, tad cilvēkam enerģiju atņemt pat vēl vairāk nekā āderes. "Piecdesmito gadu literatūrā pat bija rakstīts, ka pie mājas jāstāda oši. Es secinu, ka tas speciāli bija sava veida genocīds pret tautu, ņemot vērā tā laika principu: nav cilvēka, nav pabrētas," stāsta Juris Kivlenieks. Savukārt egles sveķi esot brīnumlīdzeklis pret klepu un citām elpceļu

kaitēm. Apse ir piemērota pirts apdarei, jo, minimāli pielietota, tā savāc negatīvo enerģiju, bet jāuzmanās, lai nebūtu par daudz un nesavāktu visu enerģiju. Gadā ir tikai viena diena pirmsjāņu laikā, kad drīkst siet apses slopiņas pirtij.

Jura Kivlenieka vērtējumā arī austrumu *fen-šui* principi mums nav piemēroti: "Šaubos, vai tas, kas ķīniešiem der, simtprocentīgi derēs pie mums. Āzijas tautām pieredze krāta gadsimtiem un domāšana pavisam savādāka nekā mums. Latviešiem zināšanas ir bijušas, tikai pazudušas. Tagad viss iziet uz to, lai taisītu biznesu, nevis lai būtu saskaņā ar dabu. Dievs caur dabu mums ir devis ārstniecības līdzekļus visām slimībām, vienīgi cilvēki slinkuma dēļ neizmanto zāļu tējas un fiziskas aktivitātes, jo vienkāršāk ir aiziet uz aptieku un dzert tabletes. Jo vairāk cilvēks dzīvos saskaņā ar dabu, jo mazāk slimos."

Jura Kivlenieka ģimenē aug trīs meitas, tādēļ tieša amata pārmantojamība nav iespējama, jo, pēc viņa teiktā, būtu divaini, ja ar tādu amatu aizrautos sievietē. Par amata noslēpumiem interesējušies arī mācekļi no malas, taču ātri vien vilušies. Iepazīstoties ar kokamatniecību tuvāk, nāk atskārsme, ka ar šo darbu lielu naudu viegli un ātri nopelnīt nevar. Cits atkal tikai pirmo reizi atbraucot, uzreiz apskata cenas un rēķina, cik ilgā laikā un cik daudz varēs nopelnīt. Tā nav pareiza pieeja. Mucu taisīšana ir jāmil, tam ir jābūt aicinājumam un dzīves veidam. "Visu nekad nevar zināt un mācēt, bet, ja no visa pa mazumiņam zināsi, tad galu galā vispār neko nezīnāsi," nosaka meistars. Pilnīgi pietiek ar to, ka ir apgūts viens amats, toties pamatīgi.

Pagājušajā ziemā Jura Kivlenieka ģimēni piemeklēja ugunsnelaime, kas pilnībā nopostīja dzīvojamo māju un darbnīcu. Pašlaik tiek celta jauna darbnīca, kurā drīz varēs atsākt strādāt. Juris Kivlenieks pateicas visiem, kas sniedza palīdzību roku nelaimē: "Ļoti esmu pateicīgs visiem cilvēkiem, kuri atbalstīja ziedojot vai vienkārši ar labu vārdu. Lai viņiem par to laba veselība, jo tas ir vissvarīgākais!" Atjaunotajā darbnīcā jau šovasar interesenti atkal varēs iepazīties ar senā amata prasmēm.

I.Šņepste

Interesešu grupa rezultātus apkopos rudenī

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC), tajā skaitā arī Preiļu nodaļa kopā ar kolēģiem no Daugavpils, Balviem un Kuldīgas sadarbībā ar Valsts Lauku tīklu uzsākusi interesešu grupas nodarbinātības lopkopības nozarē. Notikušas jau vairākas tikšanās, informē LLKC Preiļu nodaļas lopkopības speciāliste Zīta Briška.

Martā tika izsludināta pieteikšanās interesešu grupas nodarbinātībā. Atsaucība bijusi liela, taču izvēlētas tikai piecas zemnieku saimniecības, kas nodarbojas ar piena lopkopību. To skaitā ir zemnieku saimniecība «Palmas», «Jāņu mājas» un «Mucinieki» no Preiļu novada, zemnieku saimniecība «Veiduļi» no Riebiņu novada, kā arī zemnieku saimniecība «Nelķes 92» no Līvānu novada. Šīs saimniecības izpildīja noteiktos atlases kritērijus (ganāmpulka vismaz 20 slaucamās govīs, tām jābūt pārraudzībā u.c.) un saimnieki piekrita darbam visas vasaras garumā. Noslēgums plānots rudenī, kad tiks apkopota vasarā gūtā pieredze, veikti aprēķini un izdarīti secinājumi.

Interesešu grupas dalībnieki pirmo reizi sanāca kopā LLKC Preiļu nodaļas birojā telpās, kur vienojās par rīcību. Nākamā tikšanās reize — zemnieku saimniecībā «Mucinieki». Šobrīd, kad ir pats steidzīgākais lopbarības sagatavošanas periods, zemnieki veltīs laiku darbam, bet pēc tam plānotas nākamās tikšanās pēc kārtas visās saimniecībās. Zīta Briška uzsver, ka tas esot ļoti vērtīgi, jo lopkopji nesteidzīgi un ieinteresēti var lūkot kolēģu pieredzi, izpētīt saimniekošanas līdzības un atšķirības fermā, zālāju laukos un ganībās. Piemēram, «Muciniekos» interesešu

● Lopkopības interesešu grupas dalībnieki Preiļu novada zemnieku saimniecībā «Mucinieki» augstu novērtēja kvalitatīvos un labi koptos zālājus.

grupa atzīnīgi novērtēja saimnieka centienus regulāri atjaunot zālāju laukus. Šopavasar no jauna iesēti augstvērtīgi zālāju sēkļu maisījumi četrus hektāru platībā. Lopkopji ir vienprātīgi, ka zāle un no tās sagatavotais siens un skābarība ir vis-

lētākā un vispieejamākā rupjā barība. Saimniecība «Mucinieki» piedalījies projektos, tādā veidā iegādāta arī liela daļa jaunās lauksaimniecības tehnikas.

«Visi satiekas, izvērtē redzēto, arī saimnieki izstāsta par sevi, par problēmju-

tājumiem. Galvenais, ka visiem ir kopīgas intereses un vēlme sasniegt vēl augstākus rezultātus,» saka Zīta Briška.

Projekta noslēgums paredzēts kādā no birojiem, kur pulcēsies visu četru iesaistīto nodaļu interesešu grupu dalībnieki.

Šī gada graudaugu ražas prognozē vidēji labas

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) augkopības speciālistu veikta pirmā oficiālā šī gada ražas prognozēšana rāda, ka šogad gaidāmas vidēji labas ziemāju – kviešu, rudzu un rapša – ražas.

Uz šāgada ziemāju ražu būtisku ietekmi atstāja ziemas kailsals, kura dēļ bojā gāja sējumi Zemgalē, kā arī daudzviet Kurzemē un Vidzemē. Augšanai atstāti vidēji labi un labi ziemāju sējumi, pārējās platības pārsētas ar vasarājiem. Līdz ar to ražas līmenis sagaidāms vidēji labs, pērnā gada līmenī. LLKC speciālisti secinājuši, ka nedz pavasara salnas, nedz arī karstums ziemājiem un arī vasarājiem kaitējumu nav nodarījis.

Laura Kirsanova, LLKC augkopības speciāliste: «Pavasara laika apstākļi šogad graudaugiem ir labvēlīgi, lai gan jāatzīst, ka situācija var būt ļoti atšķirīga pat viena pagasta ietvaros.»

Pēc maijā veiktā ziemāju stāvokļa novērtējuma ziemas kviešu vidējā sagaidāmā raža būs 3,1 tonna no hektāra. Kailsala dēļ ziemas kviešu platības salīdzinājumā ar pērnā gada ir būtiski samazinājušās, tā vietā pieaugušas vasaras kviešu un miežu platības.

Ziemas rudzu raža sagaidāma vidēji 3,5 tonnas no hektāra, kas ir vairāk nekā iepriekšējos gados. Rudzi šoziem pārziemoja salīdzinoši labi un dod cerības uz labu ražu. Arī ziemas rudzu platības salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir nedaudz pieaugušas.

Ziemas rapša raža tiek prognozēta 2,6 tonnas no hektāra, kas ir nedaudz mazāk nekā pērn. To būtiski ietekmēja ziemas kailsals, kura dēļ Zemgalē gāja bojā līdz 90% sējumu, tā ietekme bija vērojama arī Kurzemē un vietām Vidzemē. Līdz ar to ziemas rapša platības ir salīdzinoši mazākas nekā pērn, tās pamatā pārsētas ar vasaras labībām un vasaras rapši.

LLKC speciālisti norāda, ka šogad saimnieki vasaras rapši sēj ļoti nelabprāt, jo no šī gada ir aizliegtas neonicotinoidus saturošas kodnes izmantošana sēklām. Tas nozīmē, ka vasaras rapši vairāk cietīs no kaitēkļu postījumiem. Šis kultūraugs šogad iesēts tādēļ, lai nodrošinātu augu seku, taču uz lielām ražām saimnieki necer.

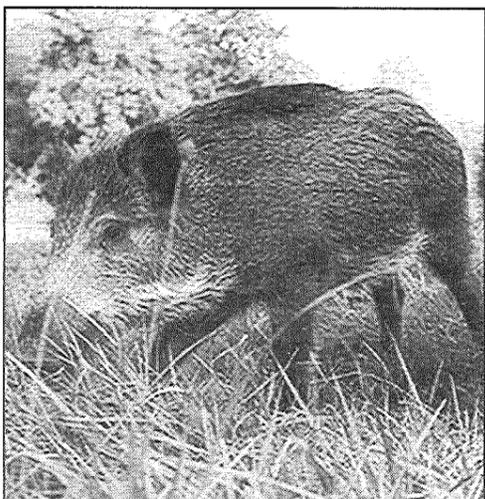
LLKC informācija

Pašvaldības būs galvenās cīņā pret savvaļas dzīvnieku postījumiem

Valdība apstiprināja Zemkopības ministrijas sagatavoto jauno materiālo zaudējumu apmēra noteikšanas kārtību par mežsaimniecībai un lauksaimniecībai nodarītajiem savvaļas medijamo dzīvnieku postījumiem, kā arī pašvaldību veidoto medību koordinācijas komisiju sastāvu, tiesības un pienākumus.

Kā ziņo ministrijas sabiedrisko attiecību speciāliste Viktorija Kalniņa, lai mazinātu meža dzīvnieku skādi, pašvaldībām ir pienākums veidot medību koordinācijas komisijas, vadīt postījumu novērtēšanu. To visu nosaka arī izmaiņas Medību likumā, kas stājas spēkā šī gada 1. janvārī.

Paredzams, ka pašvaldību iesaistīšana būs efektīvs līdzeklis savvaļas medijamo dzīvnieku postījumu problēmu risināšanā, ņemot vērā, ka tās spēj objektīvāk orientēties katras konkrētās teritorijas īpatnībās un situāciju niansēs.

JAUTĀJĀT — ATBILDAM

Bioloģiskā saimniecībā ar kartupeļu lapgrauzi grūti cīnīties

Kolorādo vaboļu izplatība stādījumos šogad ir liela. Augu aizsardzības speciālisti stāsta par visdažādākajiem insekticīdiem, kas ir pietiekami efektīvi. Ko darīt un kā rīkoties bioloģiskajā saimniecībā, kur ķīmija nav pielietojama?

Atcerieties!

Pirms preparātu lietošanas bioloģisko saimniecību zemniekiem nepieciešams bioloģiskās sertifikācijas institūcijas atzinums par preparāta lietošanas nepieciešamību.

Mikrobioloģiskā preparāta darbības efektivitāti samazina spilgta saules gaisma, to vēlams izmantot mākoņainā dienā vai pievakarē. Preparāti labāk iedarbosies uz kāpurēm to attīstības stadijā.

Der augu izvilkumi

Eiropā un arī Amerikā ir veikti pētījumi, kas pierāda, ka Kolorādo vaboļu ierobežošanai labi der arī augu izvilkumi — biškrēsliņi, vibotnes, salvijas, kā arī kaņepju un Indijā sastopamā ziepju koka augu ekstrakti. Igaunijā veiktajos pētījumos biškrēsliņu izvilkums samazinājis kāpuru daudzumu uz kartupeļu lapām par 25%. Tomēr izvilkuma lietošana varētu būt ļoti darbietilpīgs process.

Dabiskie ienaidnieki un augu seka

Dabā kartupeļu lapgraužiem ir ienaidnieki: dažas mārišu sugas, plēsīgās blaktis, zeltactiņas. Bioloģiskajos stādījumos šie kukaiņi varētu būt ļoti palīgi kaitēkļu ierobežošanā, bet pilnīgi visus tomēr neiznīcinās.

Kā efektīvākā un visvienkāršākā metode, lai izvairītos no postošās vaboles, ir augu sekas ievērošana. Ja vasaras sākumā, izšķīloties no kūniņām, kaitēkļi savā tuvumā neatrod piemērotu barību, tie iznīkst vai arī to izplatība aizkavējas.

Efektīvākais attālums, kas ietekmē kaitēkļu izplatību starp iepriekšējā gada un jauno kartupeļu lauku, ir vismaz 100 metri.

Neaizmirstiet, ka vislētāk tomēr ir nelielos laukos vaboles un kāpurus nolasīt ar rokām, bet pēc tam savākt «ražu» iznīcināt.

Izmantoti preses materiāli

Pašvaldības līdzfinansējums – daudzdzīvokļu namu pagalmu labiekārtošanai

Preiļu iedzīvotāji var piesaistīt pašvaldības līdzfinansējumu daudzdzīvokļu dzīvojamajām mājām piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanai, informē Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Paegle.

Novada dome aicina iedzīvotājus izmantot pašvaldības līdzfinansējumu daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanai. Uz līdzfinansējuma saņemšanu var pretendēt daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, kuru kopējā platība ir lielāka par 200 m² un tajā esošo neapdzīvojamo telpu platība nepārsniedz

25% no dzīvojamās mājas kopējās platības. Dzīvojamajai mājai ir jābūt pārņemtai dzīvokļu īpašnieku valdījumā vai par mājas apsaimniekošanu vai pārvaldīšanu ir noslēgts pilnvarojuma līgums.

Lai pieprasītu pašvaldības līdzfinansējumu, ir jābūt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņemtam dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumam par mājai piesaistītā zemesgabala labiekārtošanu un finansējuma nodrošinājumu. Noteikumi paredz, ka līdzfinansējuma pieprasījuma dokumentu iesniegšanas brīdī nekustamā īpašuma nodokļa parāds par attiecīgajā dzīvojamā mājā esošajām telpu grupām un mājai piesaistīto zemesgabalu nepārsniedz 15% no

taksācijas gadam kopējās aprēķinātās nekustamā īpašuma nodokļa summas. 15% nedrīkst pārsniegt arī dzīvokļu īpašnieku apsaimniekošanas maksas un pārejo ar dzīvokļa lietošanu saistīto pamatpakalpojumu maksājumu parāds.

Pašvaldības līdzfinansējums 50% apmērā no izmaksām tiek piešķirts brauktuves, ietves vai stāvlaukuma jaunbūvei, rekonstrukcijai vai renovācijai, bet apgaismojuma jaunbūvei, rekonstrukcijai vai renovācijai — 75% apmērā no darbu izmaksām. Piesaistītā zemesgabala labiekārtojumam — bērnu rotaļu laukuma, soliņu un atkritumu urnu, atkritumu konteineru laukumu izbūvei, zālienu ierīko-

šanai tiek piešķirts līdzfinansējums 75% apmērā, tehniskā projekta izstrādei – 50% apmērā no projekta izstrādes izmaksām un 80% apmērā no brauktuves, ietves vai stāvlaukuma esošā seguma renovācijas darbu izmaksām.

Viena iesniegtā projekta kopējais finansējuma apmērs nedrīkst pārsniegt 14 000 eiro.

Papildus informācija un Preiļu novada domes saistošie noteikumi "Par Preiļu novada pašvaldības līdzfinansējuma apjomu un tā piešķiršanas kārtību daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām piesaistīto zemesgabalu labiekārtošanai" pašvaldības mājas lapā www.preili.lv.

Notiek siltumskaitītāju verifikācija daudzdzīvokļu mājās

SIA "Preiļu saimnieks" Siltumapgādes daļa vasaras mēnešos, kad aktīvā apkures sezona ir beigusies un katlu mājas strādā tikai karstā ūdens nodrošināšanas režīmā, gatavojas jaunajai apkures sezonai, informē SIA "Preiļu saimnieks" sabiedrisko attiecību speciāliste Inese Šņepste.

Viens no lielākajiem sagatavošanās darbiem šovasar ir kārtējā siltumskaitītāju verifikācija (pārbaude jeb novērtējums atbilstoši

metroloģiskajām prasībām).

Siltumapgādes un ūdensapgādes nodaļas vadītājs Vladimirs Haritonovs informē, ka tiks verificēti 85 siltumskaitītāji daudzdzīvokļu mājās un 28 siltumskaitītāji organizācijās un iestādēs. Verifikāciju veic SIA "Latvijas metroloģijas centrs" Daugavpilī.

Siltumenerģijas skaitītāji tiek ekspluatēti augstas temperatūras un mainīgas slodzes apstākļos, tādēļ saskaņā ar normatīvajiem aktiem to verifikācija ir jāveic reizi divos gados sertificētā metroloģiskā laboratorijā.

Peoniju salūts pēc eksāmena matemātikā

Salas pamatskola ir viena no tām mācību iestādēm novadā, kur skolotājiem un darbiniekiem ir zaļie pirkstiņi. Skolas saime lepojas arī ar garajām peoniju vagām, kuras tagad saziedušas jo krāšņi. Attēlā: peoniju ziedlapiņu salūts par godu sekmīgi nokārtotajam eksāmenam matemātikā. Kopā ar deviņklasniekiem viņu audzinātāja Lilija Upeniece (no labās) un skolas direktore Valentīna Liniņa (trešā no labās).

Pasaules sniega dienas balvas saņemtas tikai tagad

Bezsniega ziemā pat neliels baltumiņš uz zemes radija prieku. Par šo fotogrāfiju Preiļu 2. vidusskolas 8. klases audzēkņiem tika piešķirta 1. vieta nominācijā «Labākais foto».

Tikai maija nogalē, kad skolēniem jau sākas vasaras brīvlaiks, tika saņemta ziņa, ka Preiļu 2. vidusskolas un Pelēču pamatskolas audzēkņiem piešķirtas balvas Pasaules sniega dienai veltītajā konkursā.

Sporta pasākumu organizators Preiļu novadā Leonīds Valdons pastāstīja, ka Pasaules sniega dienas pasākumus rīkoja Latvijas Slēpošanas savienība, to skaitā bija arī vairāki radošie konkursi skolēniem. Izrādās, laureātiem balvas tika pasniegtas Siguldas novada svētku programmas ietvaros 24. maijā, diemžēl Preiļu novada bērni godalgas klātienē nevarēja saņemt. Tās ir nodotas skolu direktoriem.

L. Valdons informēja, ka Pasaules sniega dienas konkursa nominācijā «Labākais foto» pirmā vieta piešķirta Preiļu 2. vidusskolas 8. klases kolektīvam (audzinātāja Rimma Gavrilova), bet nominācijā «Labākais domraksts» trešā vieta ir Pelēču pamatskolas skolniecēm Annai Kivriņai un Zānerei Kivriņai.

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Puķu piramīdas atbraukušas

● Puķu piramīdas brauc! Tās veidotas un apaudzētas SIA «Sedumi» Jēkabpils novadā.

Pagājušajā nedēļā Preiļi ieguva tradicionālo ikvasaras akcentu — ziedu piramīdas. Tās izvietotas ierastajās vietās — laukumā pretī novada domei un pie Preiļu galvenās bibliotēkas. SIA «Preiļu saimnieks» komunālās un apzaļumošanas daļas vadītāja Zenta Igoļniece pastāstīja, ka šogad

izvēlētas puķes pārsvarā sarkanīgos toņos, tās ir begonijas, petūnijas un pelargonijas, kas ir izturīgākas un mazāk slimas. Piramīdu lejas daļā augs *brunciši* no laimiņiem. Pilsētas centrā un Raiņa bulvāri ielu apgaismojuma stabos savās vietās puķu podi, košiem krāsu rakstiem priecē arī ledenišu dobes.

Iedzīvotāji vērtēja dzīvi novadā

Līvānu novadā notika iedzīvotāju aptauja «Kā jūs vērtējat Līvānu novada attīstības tendences?».
Aptaujā kopumā piedalījās 250 respondenti, kas atbildēja uz aptaujas jautājumiem. Ietvertu tēmu loks bija ļoti plašs.

Iedzīvotājiem vajadzēja novērtēt vides sakoptību, gājējiem un transportam paredzēto ielu infrastruktūru, apgaismojumu, sabiedriskā transporta, ūdensapgādes pakalpojumus, atkritumu savākšanu un izvešanu, sabiedriskās kārtības nodrošināšanu, sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus, veselības aprūpes pakalpojumus, kultūras un izklaides pasākumus, izglītības, sabiedriskās ēdināšanas, namu apsaimniekošanas pakalpojumus, dzīves un uzņēmējdarbības vidi rekons-

truētājās ielās un daudzdzīvokļu māju kvartālos Līvānos, kā arī citas dzīves jomas. Apkopojot rezultātus, iegūts vērtējums kopumā par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem un dzīvi novadā. 15,2 procenti atzinuši, ka tie ļoti apmierina, 61,6 — drīzāk apmierina, 10 procenti — drīzāk neapmierina, 3,6 procenti, ka ļoti neapmierina, 9,6 procentiem to bijis grūti noteikt. Tāpat noskaidrots vērtējums kopumā par 2013. gadā paveikto Līvānu novada attīstībā. 24 procentus iedzīvotāju tas ļoti apmierina, 56,4 procentus — drīzāk apmierina, 9,6 procentus — drīzāk neapmierina, 2,4 procenti atzinuši, ka paveiktais viņus ļoti neapmierina, bet 7,6 procentiem bijis grūti pateikt.

Aptaujas dalībnieki tika lūgti arī nosaukt lielākos trūkumus, kā arī sniegt savus komentārus un ieteikumus. Iedzīvotāji aktīvi iz-

mantojuši šo iespēju, un iesniegto priekšlikumu apkopojums aizņem 25 lapas, «Novadnieku» informēja domes sabiedrisko attiecību un ārējo sakaru daļa. Uzņēmējdarbības jomā iedzīvotāji negatīvi vērtē darba vietu trūkumu, neapmierinošu atalgojumu, uzņēmējdarbības negatīvo ietekmi uz dzīves un apkārtējās vides kvalitāti, vāju vietējo ražotāju atbalstīšanu. Vērtējot satiksmes infrastruktūru, liels komentāru skaits bija par situāciju pagastos, kur nepieciešams izbūvēt gājēju ietves, asfaltēt ceļus, uzstādīt norādes zīmes, uzlabot drošību. Iedzīvotāji vēlas tiltu rekonstrukciju un jauna tilta izbūvi pār Daugavu, norāda uz apvedceļa un dzelzceļa pārbrauktuves alternatīvas nepieciešamību.

Daudz ierosinājumu izteikt par infrastruktūru, kur lielākoties komentāri bijuši par brīv-

laika pavadīšanas iespēju trūkumu. Izteikti dažādi ierosinājumi infrastruktūras papildināšanai: brīvdabas estrādes, peldbaseina, publiskās peldvietas, mājīgas kafējnīcas, labiekārtota skvēra — parka izveidei. Velotrase mežā, strūklaka, rotaļu laukumi, jaunas mazās arhitektoniskās formas, svētku noformējums, interesanti vides objekti, sabiedrisko ēku pieejamība māmiņām ar bērnu ratiņiem, — šis un daudzas citas lietas vēlētos redzēt līvānieši.

Sporta jomā izteikts aicinājums vienlīdzīgi attiekties pret visiem sporta veidiem, padomāt arī par trīs — četrus gadu vecu bērnu sportošanas iespējām, izveidot sporta inventāra nomas punktus.

Apkārtējās vides drošības uzlabošanai iedzīvotāji izteikuši vēlmi pēc pašvaldības policijas, aicina cīnīties pret vides piesārņošanu, saglabāt veselos kokus. Sabiedriskā transporta jomā uz-

svērts, ka neapmierina autobusa kursēšanas grafiks, īpaši brīvdienās, vajadzīgs transports lauku teritoriju jauniešiem, lai nokļūtu uz iniciatīvu centru «Kvartāls».

Celt izglītības līmeni, vajadzīgi darbinieki, kas strādā ar jauniešiem pagastos, vairāk līdzekļu sociālajai sfērai, liels maznodrošināto skaits, iedzīvotāju nabadzība, nepietiekami banku pakalpojumi, pagastos nav aptieku un vietējās ambulances, trūkst kvalificētu ārstu, nav zemesgrāmatas un CSDD nodaļu, vairāk naudas jāpiešķir laukiem, — šos un vēl daudzus citus vēlējumus, ierosinājumus, aizrādījumus aptaujā izteikuši Līvānu novada iedzīvotāji, vērtējot savas pašvaldības darbu. Anketās sniegtā informācija tiek analizēta, un racionāli priekšlikumi kalpos kā informācijas avots turpmākajam pašvaldības darbam.

NOVADA DOMES LĒMUMI

Līvānu novada domes kārtējā sēdē izskatīti vairāki jautājumi un pieņemti attiecīgi lēmumi.

Izdos saistošos noteikumus

Izskatot Līvānu novada izglītības pārvaldes izstrādāto saistošo noteikumu projektu, dome nolēma izdot 2014. gada 29. maija saistošos noteikumus nr. 8 "Par pirmsskolas vecuma bērnu reģistrācijas, uzņemšanas un atskaitīšanas kārtību Līvānu novada pašvaldības izglītības iestādēs".

Deputāti izskatīja Līvānu novada sociālā dienesta izstrādāto saistošo noteikumu "Par pašvaldības palīdzību bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas" projektu un paskaidrojuma rakstu. Pieņemts lēmums izdot minētos noteikumus.

Izskatot Līvānu novada personāla vadības un administratīvās daļas izstrādāto saistošo noteikumu "Par pašvaldības nodēvu par Līvānu novada domes izstrādāto oficiālo dokumentu un apliecinātu to kopiju saņemšanu" projektu un paskaidrojuma rakstu, dome nolēma tos izdot.

Apstiprināja Jaunsilavas pamatskolas nolikumu jaunā redakcijā

Jaunsilavas pamatskola griežas novada domē ar vēstuli par Jaunsilavas pamatskolas nolikuma apstiprināšanu jaunā redakcijā un skolas nolikuma projektu. Līvānu novada dome nolēma apstiprināt Jaunsilavas pamatskolas nolikumu jaunā redakcijā un noteica, ka ar šī nolikuma stāšanās spēkā zaudē spēku Jaunsilavas pamatskolas nolikums, kas apstiprināts ar Līvānu novada domes 2010. gada 25. februāra sēdes lēmumu.

Nobalsoja par apbalvojumiem interešu izglītības audzēkņiem un pedagogiem

Izskatot Līvānu bērnu un jauniešu centra vēstuli „Par pretendentu apstiprināšanu apbalvošanai par sasniegumiem interešu izglītībā” un priekšlikumus par izglītojamo un pedagogu apbalvošanu par gūtajiem sasniegumiem interešu izglītībā, dome nolēma izteikt pateicību un apbalvot ar naudas balvām Līvānu novadā realizēto interešu izglītības programmu audzēkņus, kuri sasnieguši augstus rezultātus LR Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības satura centra organizētajos interešu izglītības konkursos un skatēs.

Tika nolemts apbalvot arī viņu pedagogus saskaņā ar pievienotajiem sarakstiem.

Piešķīra apbalvojumus mācību priekšmetu olimpiāžu, konkursu, sporta čempionātu uzvarētājiem

Dome izskatīja Līvānu novada izglītības iestāžu un novada izglītības pārvaldes priekšlikumus par izglītojamo un pedagogu apbalvošanu par sasniegumiem konkursos, olimpiādēs un valsts čempionātos. Deputāti nolēma izteikt pateicību un apbalvot ar naudas prēmijām un balvām Līvānu novada izglītības iestāžu izglītojamos un pedagogus saskaņā ar pievienotajiem sarakstiem.

Apstiprināja pašvaldības 2013. gada publisko pārskatu

Līvānu novada dome izskatīja un apstiprināja Līvānu novada pašvaldības 2013. gada publisko pārskatu. Ar publisko pārskatu var iepazīties Līvānu novada mājas lapā www.livani.lv/pasvaldiba/publiskie_parskati, kā arī Līvānu novada domes Personāla vadības un administratīvās daļas 208. kabinetā.

Piešķīra līdzekļus

Līvānu novada domes sēdē pieņemts lēmums piešķirt līdzekļus dažādām vajadzībām. 5000 eiro atvēlēti Jersikas pamatskolai autobusa kapitālajam remontam. Līdzekļi piešķirti no domes 2014. gada pamatbudžeta sadaļā «Izdēvumi neparedzētiem gadījumiem» plānotajiem līdzekļiem. 4253,88 eiro piešķirti Rudzātu saietā nama jauktā kora tērpu iegādei. 150 eiro piešķirti akciju sabiedrībai «Latvijas Avīze» grāmatas «Latvijas novadu dārgumi» izdošanai. Latgales mākslas un amatniecības centram papildus atvēlēti 3300 eiro. Tie piešķirti projekta «Līvānu novada tradicionālo stikla ražošanas tradīciju saglabāšana un stikla amatniecības attīstība» ietvaros paredzētās atlaidīšanas krāsns iegādei un radošo darbnīcu vadītāja darba atlīdzībai. 7291 eiro piešķirts Nodarbinātības valsts aģentūras nodarbinātības pasākuma «Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst vidējo izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs» īstenošanai Līvānu novada pašvaldībā 2014. gada vasaras periodā 30 pusaudžu vai jauniešu nodarbināšanai vienu mēnesi. Līvānu novada izglītības pārvaldei piešķirti papildus līdzekļi 540

Apstiprināja mācību līdzekļu un mācību literatūras iegādei paredzēto valsts budžeta līdzekļu sadali 2014. gadam

Saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2014. gada 7. aprīļa rīkojumu nr. 192 "Par mācību līdzekļu un mācību literatūrai paredzēto valsts budžeta līdzekļu sadali pašvaldībām 2014. gadam" Līvānu novada pašvaldībai ir apstiprināta dotācija 28 677 eiro apmērā. Saskaņā ar to dome nolēma apstiprināt mācību līdzekļu un mācību literatūrai paredzēto valsts budžeta līdzekļu sadali Līvānu novada izglītības iestādēm 2014. gadam proporcionāli izglītojamo skaitam uz 02.09.2013.

Izglītības iestāde	Piešķirtais finansējums kopā, EUR	T. sk. finansējuma sadalījums		
		Mācību līdzekļu iegādei		Mācību literatūras iegādei
		5-6 gadīgie	1.-12.klases	
Līvānu 1. vidusskola	9263	0	4663	4600
Līvānu 2. vidusskola	4745	378	2132	2235
Līvānu novada vakara (maiņu) vidusskola	1947	0	1000	947
Jaunsilavas pamatskola	2779	510	1734	535
Rožupes pamatskola	2098	378	620	1100
Sutru pamatskola	775	113	487	175
Rudzātu vidusskola	2098	227	443	1428
Jersikas pamatskola	1985	227	1208	550
Līvānu novada PII "Rūķīši"	2987	2987	0	0
Kopā	28677	4820	12287	11570

eiro apmērā skolēnu — godalgoto vietu ieguvēju — apbalvošanai ar domes naudas balvām. Biedrībai «Moskvas vecdicībnieki» atvēlēti 246 eiro Moskvas lūgšanu nama sakārtošanai sakarā ar lūgšanu nama 140 gadu jubileju un Moskvas vecdicībnieku draudzes nodibināšanas 285 gadu jubilejas pasākuma rīkošanu 26. — 27. jūlijā.

Iznomās telpas

Līvānu novada dome nolēma iznomāt privātpersonai Rudzātu pagasta katlu mājas telpu nr. 2 20,8 kvadrātmetru platībā no 2014. gada 1. jūnija uz trīs gadiem metināšanas un elektroiekārtu tehnikas remonta darbu veikšanai, nosakot nomas maksu 15 eiro mēnesī un PVN, un maksu par elektroenerģiju — atbilstoši mērāra rādījumiem.

Dome nolēma atļaut biedrībai "Žēlsirdības centrs" nodot apakšnomā LR Sarkanā Krusta Jēkabpils komitejas Līvānu nodaļai pašvaldības nekustamā īpašuma ēkas Rūpniecības ielā 1a, Līvānos uz vienu gadu atbilstoši 2003. gada 1. aprīļa nomas līguma nr. 53 nosacījumiem.

Lēma par ēku nojaukšanu

Izskatot Rožupes pagasta pārvaldes iesniegumu un Līvānu būvvaldes atzinumus, tika konstatēts, ka uz pašvaldībai

piekrītoša zemes gabala Rožupē, Rožupes pagastā atrodas pašvaldībai piederošas ēkas — bērnudārza ēka un ūdenstornis, kuras tehniskā stāvokļa dēļ netiek izmantotas. Ēkām ir bojātas konstrukcijas, ciema vidi degradējoša ietekme, atsevišķi to būvelementi ir bistami cilvēku drošībai. Pamatojoties uz iepriekš minēto, kā arī, ņemot vērā, ka ēkas atjaunošanas izdevumi ir nesamērīgi lieli un atjaunošana nav lietderīga, ar nolūku sakārtot Rožupes pagasta centra ainavisko vidi un novērst apdraudējumu iedzīvotājiem, dome nolēma nojaukt minētās ēkas par pašvaldības līdzekļiem.

Tika izskatīts arī Rožupes pagasta pārvaldes iesniegums un Līvānu būvvaldes atzinumi par to, ka uz pašvaldībai piekrītoša zemes gabala Rožupē, Rožupes pagastā atrodas daļēji sagruvušas katlu mājas ēkas ar kadastra apzīmējumiem 7666-010-0492-004 un 7666-010-0598-003, kurām ir ciema vidi degradējoša ietekme, atsevišķi būvelementi ir bistami cilvēku drošībai. Dome nolēma pieprasīt nekustamā īpašuma īpašniekiem sakārtot vai nojaukt minēto nekustamo īpašumu. Ēkām jābūt sakārtotām vai nojauktām mēneša laikā pēc sludinājuma ieviešanas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Ja būvju īpašnieki līdz lēmumā noteiktajam laikam nebus izpildījuši pašvaldības lēmumu, būvju demontāža tiks veikta par pašvaldības līdzekļiem.

Preiļu jaunie mākslinieki sadarbībā ar «Siera klubu» veidos krāsojamo grāmatu

Preiļu mūzikas un mākslas skolas 29 audzēkņi kopā ar skolotājiem mācību gada pēdējā dienā ciemojās biedrības «Siera klubs» sabiedriskajā centrā «Jaunlazdas» Vārkavas novadā. Ar šo skolu «Siera klubam» izveidojusies sadarbība daudz gadu garumā, pastāstīja biedrības valdes priekšsēdētāja Vanda Davidanova.

Rīgā, Zemkopības ministrijā, organizētas trīs Preiļu bērnu zīmējumu izstādes, izdota pašu bērnu sarakstīta un zīmēta skaista grāmatīņa «Pasakas piena glāzē», kuras izveidošanā piedalījās arī citu Latvijas skolu skolēni. Notika konkurss «Mīļgotiņa», kuram bērni šuva gotiņu figūriņas, kas tagad skatāmas sabiedriskajā centrā. Pērn mācību gada noslēgumā mākslas un mūzikas skolas audzēkņi izkrāsoja no finiera gatavotas govju figūras.

Ari šogad ciemošanās Jaunlazdās notika ar savu mērķi, — Vandai Davidanovai un Preiļu mūzikas un mākslas skolas direktora vietniecei Mariannai Abrickai iecerēts kopīgs projekts — izveidot bērnu krāsojamo grāmatu par sieru un pienu.

Marianna Abricka pastāstīja, ka skolas mākslas nodaļas audzēkņiem dots uzdevums vasarā vairāk iepazīties ar to, kā top piena produkti — sviests, biezpiens, siers, pievērst uzmanību tuvākajā apkārtnē esošiem ganāmpulkiem, — ko ēd, kā uzvedas govīs ganībās, iztau-

Preiļu mūzikas un mākslas skolas audzēkņi iepazīs ar siera šķirņu daudzveidību, bet pa vasaru viņiem jāizdomā zīmējumi krāsojamai grāmatai.

jāt lauku vecmāmiņas, kas vēl savā jaunībā ir ar rokām slaukušas govīs un atceras, kā gatavo sierus vai sviestu mājās apstākļos. Bet rudenī bērniem būs jāķeras pie zīmēšanas un savi iespaidi jāuzliek uz papīra. Marianna Abricka pastāstīja, ka top arī konkursa nolikums, lai grāmatas veidošanā iesaistītu pārējos Latvijas bērnus. Šāda krāsojamā grāmata būs ļoti noderīga

pašiem mazākajiem, jo ne tikai Rīgā, bet arī mazākās pilsētās daudzi bērni lāgā nezina, kā govīs izskatās, nerunājot par to, kā top piena produkti.

Iedvesmai jaunie mākslinieki Jaunlazdās tika cienāti ar dažādu šķirņu sieriem, ar garšīgu siera torti, klausījās Vandas Davidanovas stāstīto par sieriem — par to rašanās vēsturi, par ražošanu.

Vārkavas pamatskolas skolniecēm teicami rezultāti radošo un zinātnisko darbu konkursā

Konkursa dalībnieces (no kreisās) kopā ar skolotāju: Amanda Spūle, Alise Lutinska, Faina Timošenko, Ineta Pastare, Rita Plone, Santa Jukša.

Daugavpils Universitātes Krievu valodas un kultūras centrā notika VII Latgales skolēnu radošo un zinātnisko darbu konkurss «Krievu valoda, literatūra un kultūra: skats no 21. gadsimta» noslēguma sarīkojums.

Konkurss notika divos posmos. Pirmajā posmā konkurss norisinājās Latgales skolās, bet otrais posms — Daugavpils Universitātē. Uz noslēguma sarīkojumu bija aicināti visi konkursa otrā posma dalībnieki un skolotāji konsultanti. Konkursa galvenais mērķis bija atklāt un atbalstīt skolēnu radošās literārās spējas, veicināt skolēnos cieņpilnu attieksmi pret krievu valodu, literatūru un kultūru, kā arī mudināt skolēnu interesi par krievu klasiskās un modernās literatūras un kultūras jaunākajiem zinātniskajiem pētījumiem.

Konkursa noslēguma posmā piedalījās 76 skolēni no Latgales reģiona skolām, tostarp arī Vārkavas pamatskolas piecas skolnieces ar saviem darbiem. Šajā posmā konkursa darbus vērtēja komisija, kuras sastāvā bija Krievijas Federācijas (KF) Ģenerālā konsulāta pārstāvji Daugavpilī, DU Rusistikas un slāvistikas katedras pasniedzēji, Daugavpils pilsētas krievu valodas un literatūras skolotāju metodiskās apvienības (MA) pārstāvis.

Vārkavas pamatskolas skolniecēm darbi tika ļoti atzinīgi novērtēti: Amandai Spūlei un Ritai Plonei — pirmā vieta, bet Santai Jukšai, Inetai Pastarei un Alisei Lutinskai — otrā vieta. Amanda Spūle analizēja Krilova fabulu «Vārna un lapsa», kā arī to ilustrēja un iztulkoja; Rita Plone pētīja seno krievu istabu un tās priekšmetus; Santa Jukša — krievu tautas amatniecības veidu; Ineta Pas-

tare — «matrjoškas»; Alise Lutinska uzzināja visu iespējamo par Kuzņecova porcelāna un fajansa fabriku. Šādas intereses pamatā ir ļoti personisks stāsts: Lutinsku ģimenē ir Kuzņecovu fabrikas tējkanna, kas ir ģimenes relikvija un tiek nodota meitām no paaudzes paaudzē. Visi pieci meiteņu darbi bija ļoti skaisti noformēti. Skolnieces arī ļoti citīgi meklēja visus iespējamus izziņas avotus, apmeklēja muzejus, privātkolekcijas, sacerēja dzejoļus, izmēģināja roku krievu raksta izšūšanā, tulkoja — darbojās atbilstoši konkursa nolikumam. Skolnieces konsultēja Vārkavas pamatskolas krievu valodas un literatūras skolotāja Faina Timošenko.

Visi uzvarētāji saņēma diplomus, pateicības rakstus un grāmatas, kas, kā cer organizatori, noderēs skolēniem turpmākajā krievu valodas, literatūras un kultūras izziņāšanā.

Visās Preiļu novada izglītības iestādēs cer ieviest e-klasi

5. jūnijā uz mācību semināru par e-klases ieviešanu pulcējās Preiļu mūzikas un mākslas skolas, Preiļu novada bērnu un jauniešu sporta skolas, Preiļu novada bērnu un jauniešu centra, Salas pamatskolas direktori un e-klases topošie administratori, informēja Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Paegle.

Preiļu novada IT centra vadītājs Juris Erts pastāstīja, ka seminārā aicināti piedalīties arī Priekuļu pamatskolas un Preiļu novada pirmskolas izglītības iestādes «Pasaciņa» direktori, lai iepazītos ar e-klases darbību un redzētu šīs sistēmas priekšrocības. Semināra laikā skolas varēja reģistrēties e-klases izmantošanai sistēmā un izmēģināt, kā tā darbojas.

Viena no Preiļu novada lauku skolām — Pelēcu pamatskola — e-klasi jau izmanto divus gadus. Ceturtdien arī pārējo novada izglītības iestāžu vadība apguva iemaņas darbam ar e-klasi, un cerams, ka septembrī, iesākot jauno mācību gadu, visās Preiļu novada skolās tā tiks ieviesta.

Līvānos trešo gadu notiek novada izglītības iestāžu audzēkņu un pedagogu apbalvošanas pasākums interešu izglītībā

3. jūnijā Līvānu bērnu un jauniešu centrs pulcināja novada skolēnus un pedagogus uz apbalvošanas pasākumu interešu izglītībā, informēja Līvānu BJC izglītības metodiķe Aija Skarbiniece.

Tika pasniegtas Līvānu novada domes naudas balvas un balvas, kā arī Līvānu bērnu un jauniešu centra dāvanas. Apbalvošanas mērķis ir motivēt audzēkņu un pedagogu piedalīšanos IZM Valsts izglītības satura centra organizētajos interešu izglītības konkursos, skatēs novadā, reģionā un valstī, kā arī starptautiskā mēroga konkursos, veicinot padziļinātu prasmju apguvi; aktualizēt interešu izglītības nozīmi bērnu personības veidošanās procesā; iepazīstināt sabiedrību ar Līvānu novada izglītības iestāžu audzēkņu un pedagogu sasniegumiem interešu izglītībā.

Par radošu darbu, inovatīvām idejām un sirdsdegsmi jauno talantu audzināšanā interešu izglītības programmu ietvaros, kā arī par aktivitāti un augstiem sasniegumiem valsts, reģiona un novada līmenī Valsts izglītības satura centra organizētajos pasākumos, tika apbalvoti 78 pretendenti (gan individuāli, gan kolektīvi) un to pedagogi. Pasākuma dalībniekus uzrunāja un sveica Līvānu novada domes priekšsēdētāja vietniece Aija Usāne, domes izpilddirektors Uldis Skreivers, izglītības pārvaldes vadītāja Ilga Peiseniece un bērnu un jauniešu centra direktore Valentīna Poikāne.

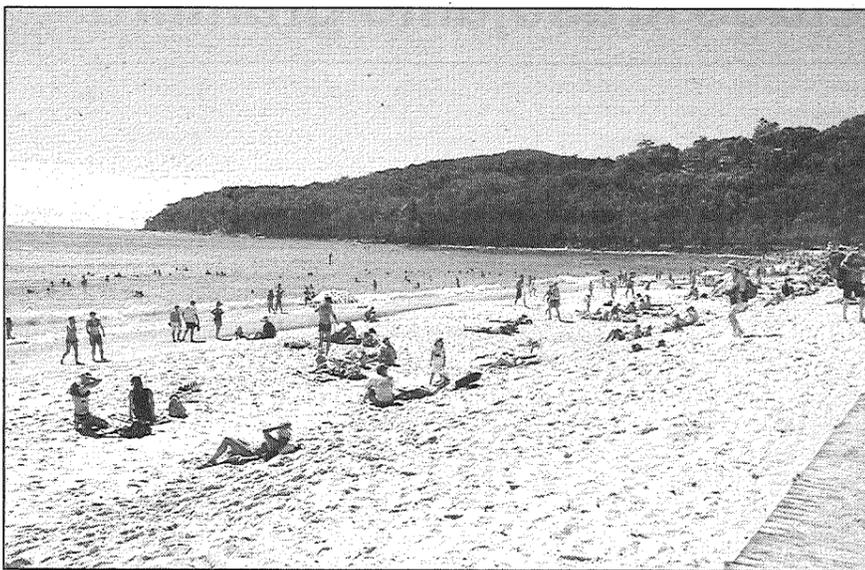
Ar Līvānu novada domes naudas balvām tika apbalvoti 28 pretendenti (audzēkņi un pedagogi), bet pārējie saņēma domes un Līvānu BJC balvas. Pēc pasākuma svinīgās daļas audzēkņus gaidīja organizatoru un IU «Saltums 2» būdāmais pārsteigums — atspirdzinošs cienasts un saldējums, bet pēcāk kopā ar folkloras kopas «Ceiruleits» dalībniekiem bērni devās interesantās rotaļdejās un piedalījās dažādās spēlēs un konkursos. Savukārt pedagogi pasākumu noslēdza ar diskusiju, kurā tika pārrunāti aizvadītā mācību gada sasniegumi un nākošajā gadā iecerētais. Par aktualitātēm vasaras periodā un citiem pedagogus interesējošiem jautājumiem stāstīja izglītības pārvaldes speciāliste.

Sauļojoties jāpadomā arī par ādas vēža riskiem

Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) speciālisti vērš uzmanību, ka melanoma ir viena no bīstamākajām onkoloģiskajām slimībām, ar kuru Latvijā katru gadu saslimst vairāk nekā 200 iedzīvotāji.

Jaunākie SPKC dati par ādas vēža izplatību liecina, ka pēdējo gadu laikā izmēģinājās pozitīvas tendences – pirmkārt, saslimstība ar melanomu Latvijā ir stabilizējusies (2013. gadā reģistrēti 203 jauni saslimšanas gadījumi, 2012. gadā – 213 un 2011. gadā – 197 gadījumi). Otrkārt, mirstība ar melanomu pēdējo 5 gadu laikā būtiski nepieaug – 2013. gadā reģistrēti 83 mirušie ar melanomu, 2012. gadā – 80, bet 2010. gadā – 96. Tāpat pozitīvi vērtējams arī tas, ka pēdējo 4 gadu laikā pieaug agrīni atklāto stadiju īpatsvars. 2013. gadā I un II stadiju īpatsvars ir 69 procenti, 2010. gadā tas bija 41 procenti.

Dati par 2013. gadu apliecina jau iepriekšējos gados novērotu tendenci – joprojām saslimstības pieaugums ar melanomu vērojams cilvēkiem pēc 45 gadu vecuma, kā arī, analizējot datus, redzams, ka sievietes slimo biežāk nekā vīrieši (proporcionāli 2013. gadā saslimušas 127 sievietes un 77 vīrieši).

SPKC speciālisti atgādina, ka būtiskākais ļaundabīgo audzēju veids ir ārstēšanā ir to savlaicīga atklāšana, bet saslimšanas novēršanā – riska faktoru apzināšanās un izslēgšana. Ādas vēža būtiskākais riska faktors ir ultravioletais (UV) starojums, ko cilvēks saņem, atrodoties saulē vai apmeklējot solāriju. Vis-

intensīvākais UV starojums no saules ir no plkst. 11:00 līdz 16:00, kad tiešos saules staros ieteicams uzturēties tikai īsu brīdi. Lai gan pārējā laikā UV starojums nav tik bīstams, tomēr, ejot sauloties vai ilgstoši atrodoties saulē, nepieciešams lietot saules aizsargkrēmu, galvassegu, saulesbrilles. Atceries, jo gaišāka ir āda, jo ātrāk

veidosies saules apdegumi. Mūsu platuma grādos, sauloties nav bīstami 40 minūtes līdz pat stundai, ja vien sauloties ierobežojumus nav noteicis ārsts.

Citi riska faktori, kas jāņem vērā ādas vēža profilaksei, ir sava slimību vēsture (cilvēkiem, kuri agrāk ir slimojuši ar melanomu, ir paaugstināts risks saslimt atkārtoti), pārmantotība (īpaši palielinās risks saslimt ar ādas vēzi, ja ar to ir slimojuši divi vai vairāki radnieki), atsevišķu medikamentu lietošana vai esošās slimības. Šos riska faktorus vislabāk individuāli pārrunāt ar savu ģimenes ārstu, kurš ieteiks piemērotākos profilakses pasākumus vai nosūtīs pie speciālista uz papildu pārbaudēm.

Pamanot jebkādas izmaiņas uz ādas, piemēram, ir parādījies jauns pigmentēts veidojums, notikušas iepriekš esoša pigmentēta veidojuma formas, krāsas, izmēra, malu vai virsmas izmaiņas, uz ķermeņa ir ādas veidojumi, kas zvīņojas, nedzīst, ilgstoši ir sāpīgi, niez, asiņo u.tml., pēc iespējas ātrāk jāvērsas pie sava ģimenes ārsta, dermatologa vai onkologa, lai noskaidrotu precīzāku diagnozi.

Papildu informācija par ādas vēzi, kā arī citiem ļaundabīgiem audzējiem pieejama SPKC mājaslapas tīmekļa vietnē.

PADOMI

Pāris burkāni, ķiploki un citi — ik dienu

✓ Ar diviem dienā apēstiem burkāniem ir gana, lai divkārt samazinātu insulta risku. Bet tie, kas nograuz piecus burkānus nedēļā, gandrīz 70% retāk cieš no infarkta.

✓ Slikto holesterīnu asinīs samazina tēja. Dienā jāizdzer četras tasītes. Tieši tāpat iedarbojas ķiploki. Slikta holesterīna līmeni sekmīgi samazina arī lasis, auzu klijas, tumša šokolāde un kakao. Ja katru dienu lieto 20 gramus kakao pulvera vai apēd 15 gramus tumšās šokolādes, 2 — 3 nedēļās var panākt ideālu holesterīna līmeni.

✓ Sirdij un asinsvadiem veselīga ir sarkano vīnogu sula vai arī dabīgais sarkanvīns.

✓ Arteriālo spiedienu pazemina ķiploki, brokoļi, apelsīnu sula. Tiem, kas sešas nedēļas katru dienu izdzer divas glāzes svaigi spiestas apelsīnu sulas, augšējais spiediena rādītājs kritīs par 10 mm, bet apakšējais — par 3 mm Hg staba.

✓ Mazināt iekaisumu spēj nogatavojušies ķirši: ducis ogu var aizstāt tableti aspirīna. Bet burkāni pazemina asinsspiedienu. Lidzīgas īpašības piemīt arī kazenēm, upenēm un sarkanajiem galviņkāpostiem.

✓ Gremošanai veselīgas ir plūmes un banāni, kas pasargā kuņģa sienas no asu un sāļtu ēdienu kaitīgās iedarbības. Banānu cīņitāju vidū reti kuram mēdz būt kuņģa čūla. Arī kartupeļiem ir nomierinoša iedarbība uz zarnu traktu.

Kurkuma — dabas dots antibiotiķis

Kurkuma ir lielisks dabas dāvēts antibiotiķis, tāpēc to ļoti ieteicams izmantot uzturā.

Kurkuma paaugstina zarnu floras aktivitāti un uzlabo gremošanu, efektīvi samazina holesterīna un cukura līmeni asinīs, spēj stāties preti nevēlamiem jaunveidojumiem.

Cukura diabēta gadījumā pirms katras ēdienreizes vispirms jāņem 1,3 tējkarotes pulvera, uzdzerot lielu daudzumu ūdens. Bet, lai attīrītu organismu un normalizētu tā individuālo līdzsvaru, pirms gulētiešanas jāizdzer glāze piena ar tējkaroti medus un šķipsniņu kurkumas.

UZMANĪBU! Kurkumu nedrīkst lietot sievietes grūtniecības laikā.

Uzpūties vēders

Pārpildīts kuņģis, iekšējo orgānu slimības, kā arī virkne pārtikas produktu veicina gāzu uzkrāšanos. No tā savukārt var sākt sāpēt galva, rasties aizdusa un pat sirdsklauves. Novērst šīs nepatīkamās sajūtas var ar vienkāršiem tautas līdzekļiem.

✓ Desertkaroti anīsa sēklu un tikpat daudz medus uzvāra glāzē ūdens un dzer vairākas reizes dienā.

✓ No rīta lieto tējkaroti ceļteku uzlējuma. Tikai jāņem vērā, ka šis līdzeklis nav ieteicams cilvēkiem, kam ir paaugstināts kuņģa sulas skābes līmenis.

✓ Ja gāzes izraisa aizdusu, labi palīdz vijolišu lapu uzlējums, lieto pa pusglāzei neatkarīgi no ēšanas.

✓ Ieteicams dīļu sēklu uzlējums (tējkarote drogas uz glāzi ūdens), kas jāizdzer iespējami karstāks.

Izmantoti preses materiāli

Pieci izmeklējumi, lai sirds labi strādātu

Ir pieci svarīgākie sirds izmeklējumi, ar kuru palīdzību iespējams noteikt sirds veselību. Tie visi veicami ambulatori.

✓ **Elektrokardiogramma** — sirdsritma pieraksts miera stāvoklī.

✓ **Veloergometrija** — elektrokardiogrammas pieraksts slodzes laikā, kas norāda iespējamās izmaiņas, kuras var ietekmēt sirds stāvokli, un palīdz noteikt vēlamo slodzi gadījumos, ja vērojami kādi sirds darbības traucējumi.

✓ **Holtera monitorēšana** — 24 stundu elektrokardiogrammas pieraksts cilvēkam tipiskos

apstākļos — mājās, darbā, uz ielas.

✓ **Ehokardiogramma** — izmeklējums ar ultraskaņu, kas nosaka, kā strādā sirds vārstuļi, kā saraujas sirds muskulis, kā sirds pumpē asinis.

✓ **Holesterīna noteikšana asinīs.**

Cilvēka sirds ik dienu pārsūknē ap 7000 litrus asiņu, nodrošinot dzīvības funkcijas un nepārtrauktu skābekļa un barības vielu piegādi. Diemžēl dzīves laikā cilvēka sirds tiek pakļauta daudzām stresa situācijām un ar laiku kļūst vājāka, sāk attīstīties dažādas slimības — sirds išēmiskā slimība, sirds aritmija, paaugstināts vai pazemināts

asinsspiediens, var attīstīties sirds mazspēja u.c.

Kad jāvērsas pie ārsta?

✓ Kad slodze, kas agrāk bijusi pašsaprotama, izraisa nepatīkamas sajūtas krūšu kurvī vai aizdusu.

✓ Atklājot spiediena izmaiņas, īpaši atkārtoti novērojot paaugstinātu asinsspiedienu.

✓ Cukura diabēta pacientiem, un ja ģimenē bijuši vairāki saslimšanas gadījumi ar sirds-asinsvadu slimībām.

✓ Ja ir paaugstināts holesterīna līmenis.

✓ Sievietēm un vīriešiem pēc piecdesmit gadu vecuma, pat ja īpašu sūdzību nav.

Dūņas — veselības eliksīrs

Jau vismaz pāris tūkstošus gadu dūņas tiek uzskatītas par vienu no efektīvākajiem līdzekļiem dažādu slimību ārstēšanā un veselības profilaksē, jo tajās ir virkne mikroelementu — slāpeklis, sērs, dzelzs, fosfors, kalcijs, magnijs, varš, mangāns, selēns, nelielos daudzumos par zeltu un sudrabu, kā arī daudz bioloģiski aktīvu vielu, fitohormoni, aminoskābes un fermenti.

Ko labu dūņas dara

Visbiežāk dūņas izmanto reimatisma un artrīta ārstēšanai. Tām ir izteiktas spējas mazināt tūsku un remdēt sāpes, tāpēc tās nereti izmanto kā alternatīvu pretšāpju, pretiekaisuma un nomierinošiem medikamentiem.

Dūņu terapija palīdz atslābināt muskuļus, atvieglo sāpes, uzlabo vielmaiņu un asins cirkulāciju kaulu plēvē un locītavu skrimšļos, saites kļūst elastīgākas, āda maigāka. Dūņu terapija izmantojama, lai palīdzētu atvieglot stāvokli, ko izraisa jūsi diska distrofija, diska trūce, kau-

lu izaugumi. Arī spondilozes gadījumos, kad saspiesta galvenā artērija, kas nodrošina galvas smadzenes ar asinīm, un radušās galvassāpes, tirpšana, galvas reiboņi, var izmantot dūņu terapiju.

Dūņu vannas vai ietīšana ir efektīvs līdzeklis stresa mazināšanai un organisma atjaunināšanai. Dūņas plaši izmanto kosmetoloģijā, jo regulāras dūņu maskas var mazināt grumbiņu un krunku veidošanos.

Uzlabo asinsriti. Siltas dūņas spēj uzlabot un padara elastīgākas asinsvadu sienas. Tās var izmantot arī paaugstināta asinsspiediena gadījumā, neuztraucoties, ka asinsspiediens vēl kāps.

Nomierina. Dūņu aktīvās bioloģiskās vielas, nonākot organismā caur ādu, spēj stiprināt nervu sistēmu. Viens terapijas kurss palīdzēs būt mierīgiem un nosvērtiem stresa situācijās.

Ārstē ādas slimības, mīkstina rētaudus. Dūņu terapija ar aplikācijām bojātiem ādas rajoniem izmantojama arī psoriāzes pacientiem, kad nav slimības

saasinājumu.

Ārstē hemoroīdus. Ja ir hemoroīdi, plūsimi resnajā zarnā vai arī sēdoša darba dēļ traucēta vēdera darbība, ārstniecībā izmanto rektālos dūņu tamponus, kas uzlabo vielmaiņu, sekmē mikrocirkulāciju, kā arī apgādā mazā iegurņa orgānus ar bioloģiski aktīvām vielām.

Uzlabo vēnu stāvokli. Vēsas dūņu aplikācijas pēc lāzertapijas, darsonvalizācijas, magnēta vai galvaniskajām vannām veicina limfas cirkulāciju, mazina tūsku, palīdz uzlabot elasticitāti asinsvadu sienās, rada vieglumu kājās, rokās.

UZMANĪBU! Dūņu terapija nederēs, ja ir:

iekaisuma akūta fāze; asinsrades orgānu slimības; tireotoksikoze; tuberkuloze; audzējs; paaugstināta ķermeņa temperatūra; grūtniecība.

DAUGAVPILS

Jaunais muzejs stāstīs par talantīgiem šahistiem

29. maijā Daugavpils šaha kluba telpās tika atklāts Latvijā un, visdrīzāk, arī Baltijā pirmais šaha muzejs. Pagājušajā gadā biedrība uzvarēja LMT projektu konkursā un idejas īstenošanai saņēma 3000 latu. Tādējādi jau tagad jebkurš interesents var iepazīties ar ekspozīciju un novērtēt darba rezultātus.

Šaha kluba vadītājs un treneris Staņislavs Krivihs pastāstīja, ka viņam ļoti patīk šahs un vēsture, un reiz viņam ienāca prātā jautājums — kas Daugavpili agrāk spēlēja šahu? Toreiz neviens nespēja uz to atbildēt. «Ideja izveidot muzeju radās jau tad, kad tika lemts, vai mēs paliksim šajā vietā. Ilgu laiku tam netika atrasts finansējums, līdz radās iespēja piedalīties LMT projektā. Mūsu ideju aktīvi atbalstīja, jo Baltijā nav citu šaha muzeju. Par mums balsoja visa Latvija, kā arī Igaunijas, Lietuvas, Baltkrievijas un Krievijas šahisti. Visi labprāt mums palīdzēja. Kāpēc mums izdevās uzvarēt, daļrunīgi apliecina Starptautiskās šaha federācijas devīze «Gens una Sumus» jeb «Mēs visi — viena ģimene». Man bija ļoti patīkami just šo atbalstu,» pastāstīja Staņislavs Krivihs.

Kā pavēstīja šaha kluba vadītājs, kad viņi vāca informāciju, atklājās daudzi interesanti un agrāk nezināmi fakti. Piemēram, šaha klubu Daugavpili bija paredzēts izvei-

● Pie ieejas šaha klubā visi interesenti var izspēlēt šaha partiju.

dot 1890. gadā. Policijas priekšnieks, kuram bija jāatbalsta šis pasākums, neuzņēmās šādu atbildību, un nodeva to augstākstāvošai priekšniecībai, piebilstot, ka ideja ir laba, bet ir ļoti daudz ārzemniecisku uzvaru (tolaik pilsētā dzīvoja daudz vāciešu). Ari Vitebskas guberņas gubernators sabijās un nodeva atļauju, kā rezultātā jautājumu nosūtīja izskatīšanai uz galvaspilsētu — Sanktpēterburgu, kur

cilvēki bija drošāki.

Toreiz kluba vadību uzņēmās pilsētas galva. Šaha kluba statūtos bija rakstīts, ka sievietēm, bērniem, junkuriem, kā arī ierindniekiem ieeja aizliegta. Šahu spēlēja galvenokārt turīgi, šajā vietā iesakņojušies laudis, kuru vidū bija daudz pazīstamu cilvēku, kas saistīti ar pilsētas vēsturi.

«Pateicoties rūpīgam darbam, mums izdevās atrast daudzus šahistus, par

kuriem agrāk neko nezinājām. Izrādījās, ka daudzās avīzēs publicēja sacensību rezultātus un pat šaha partijas. Tieši šajos materiālos mēs ieguvām daudz informācijas par agrāk nezināmiem Daugavpils un Latgales sportistiem.

Daugavpili vienmēr ir bijis daudz talantīgu cilvēku, tajā skaitā, arī šahistu,» saka Staņislavs Krivihs.

Uzņēmuma LMT Daugavpils biznesa klientu centra vadītāja Edīte Faibuševiča bija viena no pirmajām muzeja apmeklētājām un ar interesi klausījās stāstījumu par muzeja veidošanu, kā arī šaha vēsturi Daugavpili.

Starp muzeja eksponātiem ir senas grāmatas, kas māca, kā jāspēlē šahs, turklāt daudzajos gados tās nav zaudējušas savu aktualitāti. Kā teica muzeja veidotāji, bija patīkami apzināties, ka šaha grāmatas ir saglabājušās par spīti revolūcijai un diviem pasaules kariem. Šāda saudzīga attieksme pret grāmatām liecina, ka cilvēki interesējušies par šahu un tas bija svarīga dzīves sastāvdaļa. Izmērot fotogrāfijas, grāmatas un dažādus vēsturiskus materiālus, muzejā var apskatīt dažādus šaha veidus, kas izgatavoti no metāla, stikla, koka, jašmas un tamlīdzīgi. Plauktos izvietoti dažādi šaha aksesuāri, piederumi, kā arī balvas. Muzeju var apmeklēt šaha kluba darba laikā.

«Latgales Laiks»

JĒKABPILS

Atklāta renovētā slimnīcas katlumāja ar lielāko solāro kolektoru Baltijā

SIA "Jēkabpils reģionālā slimnīca" 30. maijā svinīgi atklāja rekonstruēto katlumāju (attēlā), kas tapusi, iesaistoties Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansētajā projektā, kurā 85% ir Eiropas Vides investīciju fonda līdzekļu, bet 15% — Jēkabpils pilsētas pašvaldības līdzfinansējums.

Katlumājas rekonstrukcijas laikā tika uzstādīta sistēma ar diviem apkures katliem, kurus kurinās ar šķeldu, bet uz katlumājas jumta tika novietoti 156 saules kolektori, kuru jauda ir vairāk nekā 285 kilovati — šobrīd tā esot viena no lielākajām un jaudīgākajām solārajām sistēmām Latvijā un pat Baltijā. Runājot par sistēmas efektivitāti, Jēkabpils slimnīcas direktors Ivars Zvidris norādīja, ka tā sevi ļoti parādījusi aizvadītajās kar-

stajās un saulainajās dienās, kad sistēma ar karsto ūdeni nodrošinājusi slimnīcas vajadzības visu diennakti, tādējādi šajās dienās nav bijusi vajadzība kurināt. Tāpat viņš pastāstīja, ka ideja par saules kolektoru uzstādīšanu bijusi aktuāla jau pirms trim četriem gadiem, taču tolaik slimnīca to nevarēja atļauties, jo Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta noteikumi bijuši citi un paredzēja vien līdz 50% līdzfinansējumu šādam projektam.

Tā kā slimnīcai nepieciešamais siltumenerģijas daudzums ir ievērojams, gada laikā tā izmaksas, pēc slimnīcas direktora apvienām aplēsēm, sasniedz ap 200 tūkstošiem latu. Jaunā apkures un enerģijas apgādes sistēma ļauj cerēt, ka turpmāk izmaksas varētu samazināties vismaz par trešdaļu, kas ļaus ietaupīto summu novirzīt citām slimnīcas vajadzībām un tās sniegto pakal-

pojumu uzlabošanai. Pāreja uz alternatīvo enerģiju un šķeldu ļauj samazināt arī riskus, ko rada gāzes cenu kāpuma iespēja un nestabilā situācija Krievijā, kas ir galvenais dabasgāzes piegādātājs.

Sobrīd slimnīcā tiek izmantoti gāzes apkures katli, kas ražo tvaiku slimnīcas veļas mazgātavai un darbina mašīnas, taču pamazām notiek pārslēgšanās uz sagatavotajām iekārtām, norādīja I. Zvidris. Katlumāja apsilda visu slimnīcas kompleksu. Tāpat projekta realizācijas laikā katlumāja tikuši arī pie jaunas piebūves šķeldas novietnei.

Kopējās projekta izmaksas ir vairāk nekā 1 120 000 eiro, no kuriem lielāko izmaksu daļu sastāda tieši tehniskās sistēmas — apkures katli un solārā sistēma.

Būvdarbus realizēja ģenerāluzņēmums SIA "Jēkabpils PMK". Tā tehniskais direktors Māris Di-

mants atzina, ka šis projekts izcēlās ar īsu un saspringtu darba grafiku, jo būvatļauja tika saņemta vien februāra beigās, bet darbi bija jāpabeidz maija beigās. Lai varētu īstenot šo projektu,

Jēkabpils pilsētas pašvaldība pieņēma lēmumu sniegt galvojumu slimnīcai vairāku simtu tūkstošu latu aizņēmumam Valsts kasē, kura atmaksas termiņš ir 10 gadi.

«Jēkabpils Vēstnesis»

Iekļaujošas izglītības atbalsta centrā jaunums — kinētiskās smiltis

Jēkabpils pilsētas pašvaldības iekļaujošas izglītības atbalsta centrā ik dienu tiek sniegts atbalsts ļoti daudziem gan pilsētā dzīvojošiem, gan citu pašvaldību bērniem, kam ir dažāda veida traucējumi.

Lai pilnveidotu centra piedāvāto pakalpojumu klāstu, sākot ar jūniju, centra apmeklētājiem tiek piedāvātas individuālas nodarbinātības, kuru laikā tiek izmantotas kinētiskās smiltis.

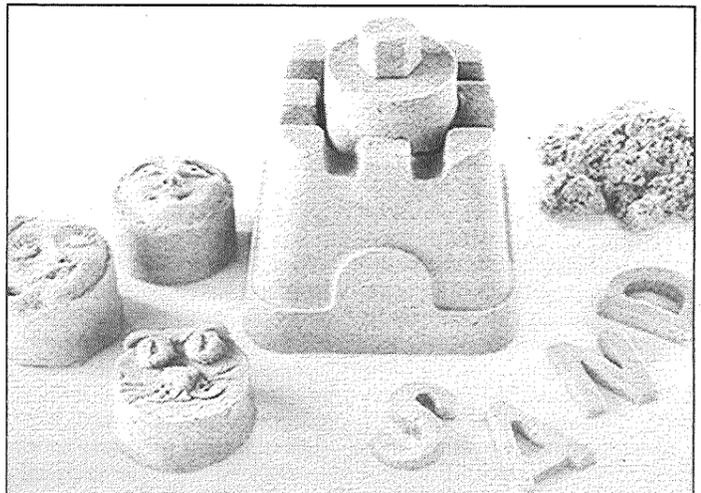
Kas ir kinētiskās smiltis?

Kinētiskās smiltis no parasta-

jām atšķiras ar to, ka tās vienmēr ir kustībā, tādēļ rotaļas ar tām šķiet teju vai maģiskas! Kā apgalvo ražotājs un praktiķi, tad kinētiskās smiltis ir ideālas gan bērniem (it īpaši hiperaktīviem, autistiem), gan pieaugušajiem (pēc nogurdinošas darba dienas) — pat to vērošanai ir ļoti nomierinošs efekts. Kinētiskās smiltis ir lieliska alternatīva mālam vai citiem veidošanas materiāliem, turklāt ar šīm smiltīm var rotaļāties iekštelpās, saglabājot tīrību — to graudiņi nelip pie rokām vai mēbelēm, bet tikai viens pie otra! Sastāvs: 98% tīra

smiltis, 2% polimērs, kas piešķir masai plastiskumu. Tās ir pilnīgi netoksiskas un neizsauc alerģijas, šajās smiltīs nedzīvo baktērijas, tādēļ tās ir drošas bērniem. No kinētiskajām smiltīm var izgatavot dažādas figūras, tāpēc tās ir lielisks līdzeklis bērnu mākslas izjūtas un pirkstu motorikas attīstībai. No pirmā acu skatiņa tās atgādina mitras pludmales smiltis, bet, panemot tās rokās, var sajūst, ka tās ir sausas, irdenas un plūst cauri pirkstiem.

«Jēkabpils Vēstnesis»

CSDD aicina: uzsākot velo sezonu, reģistrē velosipēdu

Līdz ar vasaras laika iestāšanos pieaug velobraucēju skaits uz Latvijas ielām un ceļiem, diemžēl vienlaikus aktivizējas arī velo zagļi. Tāpēc CSDD un Valsts policija papildus drošībai aicina velosipēdus reģistrēt CSDD. Tā var samazināt zagļu interesi, kā arī velosipēda nozūšanas gadījumā ir vieglāk identificēt un atdot braucamrīku tā likumīgajam īpašniekam.

Reģistrācijas process ir ātrs un vienkāršs – velosipēdu var reģistrēt jebkurā CSDD nodaļā, izmantojot CSDD e-pakalpojumus: <https://e.csdd.lv> vai arī ar CSDD mobilās aplikācijas starpniecību, kas ir pieejama gan Apple (<http://ej.uz/CSDDiOS>), gan arī visām Android (<http://ej.uz/CSDDAndroid>) operētājsistēmas ierīcēm.

Velosipēdu reģistrācija CSDD Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā nodrošina velosipēda un tā īpašnieka datu iekļaušanu vienotā datu bāzē, kas ir pirmais avots, kurā tiek pārbaudīta aizdomīgu vai konfiscētu braucamrīku un to īpašnieku identitāte. Turklāt pēc reģistrā-

cijas ir iespēja saņemt īpašu velosipēdu reģistrācijas uzlīmi, ko līmēt pamanāmā vietā uz rāmja. Uzlīme brīdinās potenciālos garnadžus par lielāku risku būt piekertiem un tā ir izstrādāta no faktiski nenoplēšama materiāla.

“Bieži ir situācijas, kad par velo zādžību tiek ziņots ar novēlošanos vai tā vispār netiek pieteikta. Vienlaikus operatīvie dienesti ikdienā aiztur un pārbauda lielu skaitu personu, pie kurām var atrasties nozagtais velosipēds, tāpēc reģistrācija vienotā datu bāzē ievērojami palielina iespējas to atrast. Turklāt arī piesakot zādžību, dažkārt velosipēda īpašniekam ir grūtības nosaukt velosipēda marķu, modeli vai uzrādīt velosipēda fotogrāfijas, pēc kurām varētu atpazīt nozaudēto braucamrīku,” skaidro Valsts policijas pārstāvis Toms Sadovskis.

“Mēdz būt gadījumi, kad policija aiztur narkomānu ar diviem velosipēdiem un ir skaidrs, ka neviens no tiem viņam nepieder. Šādās reizēs likumīgais īpašnieks tiek meklēts CSDD reģistrā, bet velosipēdi tajā ir reģistrēti tikai 1-2% gadījumos. Papildus tam veicam operatīvo darbu, kā arī iesaistām masu medijus, bet, ja īpašniekus neizdo-

das atrast, tad var nākties pat atdot velosipēdus atpakaļ narkomānam,” stāsta T.Sadovskis, uzsverot velosipēda reģistrēšanas nozīmīgumu.

Velosipēdu var reģistrēt ikviens velobraucējs no 16 gadu vecuma. Ja braucējs ir jaunāks, tad reģistrāciju veic viņa vecāks vai aizbildnis. Tāpat arī velosipēdus savā īpašumā var reģistrēt juridiskas personas. Būtiski atcerēties, ka, mainoties reģistrēta velosipēda īpašniekam vai arī zādžības gadījumā, šie fakti ir oficiāli jāreģistrē CSDD.

Pašlaik CSDD reģistrā ir fiksēti dati par vairāk nekā 18 tūkstošiem velosipēdu, turklāt no juridiskajām personām visvairāk velosipēdu ir Latvijas Pastam – šopavas ar šis uzņēmums reģistrējis 200 velosipēdus.

Velosipēda reģistrācija ir brīvprātīga un, izmantojot e-pakalpojumus, tā izmaksās 0,91 eiro, savukārt CSDD nodaļā šis pakalpojums maksā 2,23 eiro. Velosipēda reģistrācijas uzlīmi iespējams iegūt, atsevišķi samaksājot 0,91 eiro. Uzlīmi var saņemt arī pa pastu, sedzot piegādes izdevumus 0,88 eiro apmērā.

CSDD Sabiedrisko attiecību daļa

Piedāvā grozīt sodu apmērus par ātruma pārkāpšanu

Naudas sodi par atļautā braukšanas ātruma pārsniegšanu tiks sīkāk diferencēti, paredzot samazināt sankcijas par nelielu, bet palielināt sodus par būtisku ātruma pārsniegšanu. To paredz izmaiņas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, ko 27. maijā izskatīšanai otrajā lasījumā atbalstīja Saeimas Juridiskās komisijas Krimināltiesību politikas apakškomisijas deputāti.

“Likumprojekts paredz ieviest sīkāku pārkāpumu gradāciju, nosakot atšķirīgas sankcijas par katriem pārsniegtajiem 10 kilometriem. Patlaban pie nelieliem pārkāpumiem šis “solis” ir plašāks – netiek diferencēta atbildība par ātruma pārsniegšanu līdz 20 kilometriem. Par atse-

višķiem pārkāpumiem soda apmērs būs nedaudz mazāks, par citiem – lielāks, taču būtiski pieaugs sods par lielu ātruma pārsniegšanu, kas nopietni apdraud satiksmes drošību un cilvēku dzīvību un veselību,” piedāvātās izmaiņas skaidro Krimināltiesību politikas apakškomisijas priekšsēdētājs Andrejs Judins.

Likuma grozījumi paredz noteikt atsevišķu sodu par ātruma pārkāpšanu līdz 10 km/h, kā vienīgo sankciju vieglajiem automobiļiem nosakot brīdinājumu, savukārt kravas auto varēs izteikt brīdinājumu vai uzlikt naudas sodu 10 eiro apmērā.

Sods par ātruma pārsniegšanu no 11 līdz 20 km/h vieglajiem automobiļiem ārpus apdzīvotām vietām paredzēts brīdinājums vai 15 eiro, bet apdzīvotās vietās brīdinājums vai 30 eiro. Savukārt smago automobiļu vadītājiem par

šādu pārkāpumu būs jāreķinās ar attiecīgi brīdinājumu vai 30 eiro sodu ārpus apdzīvotām vietām un 40 eiro sodu apdzīvotās vietās.

Par būtiskiem ātruma pārkāpumiem iespējamo naudas sodu plānots pat dubultot. Ja patlaban vieglajiem automobiļiem par ātruma pārsniegšanu no 51 līdz 60 km/h sods ir no 120 līdz 140 eiro, pēc likuma spēkā stāšanās sods paredzēts robežās no 240 līdz 280 eiro. Savukārt par ātruma pārsniegšanu virs 60 km/h sods plānots robežās no 350 līdz 650 eiro līdzšinējo 210 – 430 eiro vietā. Par pārkāpumiem apdzīvotās vietās un ar kravas auto paredzēti attiecīgi bargāki sodi.

Likumprojekts arī nosaka, ka sodu varēs piemērot par ātruma pārkāpšanu ar mopēdu.

Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā divos lasījumos vēl jāvērtē parlamenta Juridiskajā komisijā un Saeimā.

Svarīga informācija visiem, kas šovasar lidos no Rīgas lidostas

Līdz ar vasaras sezonas iestāšanos un aktīvas ceļošanas sākšanu, starptautiskā lidosta «Rīga» aicina pasažierus lidostā ierasties vismaz divas stundas pirms plānotā reisa, lai savlaicīgi nokārtotu nepieciešamās formalitātes.

Kā informē VAS «Starptautiskā lidosta Rīga» Komunikācijas vienības vadītāja Sarmīte Rinmane, papildus klasiskajai reģistrācijai lidostā pasažieru ērtībai pieejamas arī vairākas citas iespējas.

Kā norāda Rinmane, citas iespējas ir pašreģistrēšanās automāti lidostā – tajos var reģistrēties aviokompāniju «airBaltic», «Lufthansa», «Finnair»,

LOT, «Transaero» klienti.

Katrai aviokompānijai ir savi noteikumi par reģistrācijas laika sākumu un pārtraukšanu, tāpēc pirms reģistrācijas iesakām ar tiem iepazīties izvēlētajās aviokompānijas mājaslapā.

Tāpat ir pieejama reģistrācija internetā – var reģistrēties aviokompāniju «airBaltic», «Ryanair», «Finnair», LOT, «Transaero», «Aeroflot», «Utair», «Lufthansa», «Wizz Air» un «Turkish Airlines» pasažieri. Katrai aviokompānijai ir savi noteikumi par reģistrācijas laika sākumu un pārtraukšanu, tāpēc pirms reģistrācijas iesakām ar tiem iepazīties izvēlētajās aviokompānijas mājaslapā.

Pasažieriem pieejama arī rita reģistrācija – tā ir pieejama avio-

kompāniju «Finnair», LOT un «Lufthansa» pasažieriem – sākot no plkst. 8 lidojuma dienā iespējams reģistrēties noteiktās dienas reisiem. Turpat var nodot arī bagāžu. Pēc reģistrēšanās pasažieris saņem iekāpšanas karti.

Ir iespēja izmantot arī vakara reģistrācijas iespēju – tā pieejama aviokompānijas «airBaltic» pasažieriem – sākot no plkst. 19.00 vakarā līdz plkst. 22.00 reģistrācija iepriekšējā vakarā notiek reģistrēšanās sektorā pie reģistrācijas galda ar norādi «Vakara reģistrācija». Turpat var nodot arī bagāžu. Pēc reģistrēšanās pasažieris saņem iekāpšanas karti, ar kuru nākamajā dienā lidostā jāierodas savlaicīgi, paredzot laiku kontroles procedūru veikšanai.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Rēzeknē divi jaunieši bēga no policijas ar zagtu automašīnu

4. jūnija vakarā Rēzeknē par nepakļaušanos policijas darbiniekiem tika aizturēti divi jaunieši, kuri ar zagtu automašīnu mēģināja aizlaisties no policijas. Kā informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne, policisti pielietoja šaujamo ieroci un veica brīdinājuma šāvienus.

Ap pulksten 21.30 Rēzeknes centrā policijas darbinieki pamanīja automašīnu Audi, kurai bija uzliktas pavisam citas automašīnas valsts numura zīmes. Pēc policistu vairākkārtējam likumīgajam prasībām apturēt automašīnu tās vadītājs tomēr nepaklausīja un uzsāka bēgšanu. Vajājot bēgošo auto, policijas darbinieki izdarīja vairākus brīdinājuma šāvienus gaisā, lai tādā veidā piespiestu bēgļus apstāties. Pārkāpēji apturēja automašīnu pie meža uz kāda lauku ceļa jau ārpus pilsētas un sāka mūkšanu kājām. Taču šis mēģinājums neizdevās, jo policisti pārkāpēju noķēra. Tie bija divi jaunieši – astoņpadsmitgadīgs automašīnas vadītājs un sešpadsmit gadus vecs pasažieris. Abi aizturēti.

Turpinot visu apstākļu noskaidrošanu, policisti secināja, ka jaunieši vizinājušies ar zagtu automašīnu. Noskaidrots, ka Audi tika nozagta naktī no 2. uz 3. jūniju no kāda pagalma Rēzeknē. Policija turpina izmeklēšanu un skaidro aizturētā 18 gadus vecā jaunieša saistību ar citām iepriekš notikušajām automašīnu zādžībām Rēzeknē.

Avārijas Rēzeknē un Daugavpilī

✓ 5. jūnijā ap pulksten 14.15 Rēzeknē ielu krustojumā notika sadursme starp automašīnu un mopēdu. Sākotnējā informācija liecina, ka 1969. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu Mazda un nogriežoties pa kreisi, nepalaida pretim braucošo mopēdu.

Pēc negadījuma 14 gadus vecais mopēda vadītājs tika nogādāts slimnīcā, bet pēc medicīniskās palīdzības saņemšanas tika palaists mājās. Policija turpina notikušā izmeklēšanu.

✓ 6. jūnijā no rīta ap pulksten 7.20 Daugavpilī ielu krustojumā notika divu automašīnu sadursme. 1972. gadā dzimušais VW Passat vadītājs nebija palaidis pa galveno ceļu braucošo VW Golf un izraisīja avāriju. Negadījumā cieta Golf vadītājs, 1958. gadā dzimis vīrietis.

No dzīvokļa nozagta seifā glabāta nauda

Rēzeknē kāds vīrietis konstatēja un ziņoja policijai, ka no viņa dzīvokļa pazudusi liela naudas summa, kas esot glabāta seifā. Par zādžību policijā nekavējoties tika uzsākts kriminālprocess un neatliekamās izmeklēšanas darbības.

Pateicoties kriminālpolicijas darbinieku operatīvajai rīcībai un aktīvajai meklēšanai, jau pēc neilga laika tika noskaidroti un aizturēti iespējamie zagļi – tie bija divi agrāk netiesāti 1995. gadā dzimuši jaunieši.

Nozagtā nauda – 22 tūkstoši eiro – atgūta. Policija turpina kriminālprocesa izmeklēšanu, kas uzsākts par zādžību, ja tā izdarīta lielā apmērā.

Krāslavas novadā atsavināta kārtējā nelegālo cigarešu krava

Kontrabandas plūsma neapsīkst – Kriminālpolicijas biroja darbinieki turpina darbu cīņā pret akcīzes preču nelikumīgu apriti. Tā rezultātā tika atsavināta kārtējā apjomīgā nelegālo cigarešu krava.

Realizējot operatīvos pasākumus, Krāslavas novada Krāslavas pagasta teritorijā tika apturēta kāda automašīna, kurā, izrādās, tika vestas nelegālas cigaretes. Pavisam policisti atrada un atsavināja 300 000 cigaretes bez Latvijas Republikas akcīzes markām.

Saistībā ar notikušo uzsākts kriminālprocess, kurā apturētās automašīnas vadītājs, 1979. gadā dzimušais vīrietis, ir atzīts par aizdomās turamo.

Kā panākt, lai atgrieztos ārzemēs strādājošie Latvijas iedzīvotāji?

Anita no Riebiņu novada (atteicās fotografēties):

— Jānodrošina, lai visiem Latvijā būtu darbs. Kā cilvēkiem dzīvot, ja nav darba un nav naudas? Pie tam Latvijā par darbu ļoti maz maksā. Ģimenes ar bērniem par nopelnīto nevar izdzīvot. Esmu pirmspensijas vecumā, un arī man nav darba, nekur negrib pieņemt. Mani tuvinieki arī strādāja ārzemēs, bet atgriezās, jo piedzima bērns. Kas to zin, — kad paaugsties, varbūt atkal dosies prom.

Valdības sacerētie plāni nepalīdzēs atgriezt aizbraukušos, kamēr vien šeit nebūs darbvietu, bet esošajās darba vietās būs tik zems atalgojums.

Antonina no Preiļiem:

— Vispirms jāsakārto nodokļu lietas. Tie ir pārmērīgi lieli. Nav darbvietu, nav, kur strādāt. Viss likvidēts, izpostīts, tāpat arī laukos. Ja arī kādu darbu izdodas atrast, tad nopelnīt var tikai kapeikas. Esošajās

darba vietās algas zemākas par iztikas minimumu. Kur vēl zemākas algas, ja mēnesī «uz papīra» ir tikai 200 eiro? Arī mani tuvinieki strādā ārzemēs, un neviens no viņiem nedomā par atgriešanos. Šādos apstākļos, kad nav darba un algas ir tik mazas, braukšana uz ārzemēm turpināsies.

Franciška no Riebiņu novada:

— Domāju, ka kāda daļa atgriezīsies. Tie ir cilvēki, kuriem pieder savas saimniecības vai uzņēmumi un kuri aizbraukuši, lai piepelnītos. Viņi ieguldīs naudu savu saimniecību paplašināšanā. Bet kāda daļa paliks ārzemēs. Tie, kuri ārzemēs strādā jau ilgāku laiku un aizbraukuši ar visām ģimenēm, tie neatgriezīsies. Viņi tur jau iedzīvojušies, iegādājušies mājas. No maniem radiem arī ir tādi, kas aizbraukuši uz ārzemēm un izskatās, ka uz palikšanu. Viņi to pamato tā, ka tur par darbu saņem lielāku atalgojumu, valsts atbalsta ģimenes, piešķirot pabalstus bērniem.

Mārtiņš no Preiļiem:

— Ja Saeima kaut ko darīs, domāju, ka daļa no aizbraukušajiem atgriezīsies. Ar tukšiem vārdiem saukšana mājās nelīdzēs. Vispirms jānodrošina darba vietas un normālas algas. Es vēl mācos, pēc skolas beigšanas gribu studēt, un pagaidām neesmu domājis par to, vai man būs darbs Latvijā. Mani paziņas arī ir devušies uz ārzemēm, bet tikai uz vasaru — piepelnīties.

Lai Latvijā būtu vairāk iedzīvotāju, jaunajām ģimenēm vajag darbu un normālu algu, par ko var nopirkt dzīvokli, uzturēt ģimenes.

Inguna no Riebiņu novada:

— Viņi nebrauks uz mājām, jo šeit nav darbvietu, bet esošajās ir nesamērīgi mazas algas. Izdzīvot var tikai tad, ja ģimenei ir kāds piemājas dārzs, palīdz vecāki, vai ārzemēs dzīvojošie bērni atsūta naudu.

Mana māsa jau astoņus gadus dzīvo Anglijā un negrasās braukt uz šejieni. Tiem mazajiem uzņēmējiem, kuri cilvēkiem dod vismaz kādu darbu, valdībai būtu jāsamazina nodokļu slogs. Bet valdība viņus gremdē.

L.Rancāne
Foto: A.Šņepsts

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBA

Preiļu Valsts ģimnāzijā iestājāpārbaudījumi skolēnu uzņemšanai 10. klasē

š. g. 17. jūnijā plkst. 10.00
Dokumentu iesniegšana
16. jūnijā no plkst. 9.00 – 16.00
Papildus informācija pa tālr. 65321663 vai PVĢ mājas lapā:
<http://www.pvg.edu.lv>

Pārdod metāla jumtus un noteksisstēmas no ražotāja.
Cena no 4,55 EUR/m².
Tālr. 26368028.

Uzņēmums pērk visa veida meža un lauku īpašumus.
Tālr. 29104510.

SIA Lauku Miesnieks
iepērk mājlopus.
Augstas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 20207132.

SIA „LATVIJAS GALA”
iepērk liellopus, aitas, jaunlopus, zirgus.
Svāri. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

SIA „AIBI” AICINA DARBĀ Inešos kautuves vadītāju – klasifikatoru, kautuves darbiniekus.
Labs atalgojums. Dzīvesvieta.
Tālr. 29478728.

PĀRDOD

dažādus zirgu piederumus. Rušonas pagastā. Tālr. 26084504.

PĒRK VĪNGLIEMEŽUS
vairumā un mazumā,
cena 1 EUR/kg.
Tālr. 26140578.

Pērk skujkoku un lapkoku mežu, cirsmas.
Cena līdz 10 000 EUR par 1 ha.
Tālr. 27804000.

Pārdod FORD FIESTA, tikko no Vācijas. Latvijā nav ekspluatēta. Super ekonomisks auto. Vidējais degvielas patēriņš 3,7 l/100 km. Dzinēja tilpums: 1,4. TDI. Jauda: 50 kw / 68 zs. Pirmā reģistrācija: 2006. gadā. ABS, SRS, ESP, kondicionieris, el. logu pacelāji, stūres pastiprinātājs, centrālā atslēga, oriģināla CD stereo sistēma, signalizācija, imobilizators. Cena 2900 EUR + reģistrācija CSDD. Tālr. 26162288.

Zviedrijas kompānija pērk mežus un zemi.
Tālr. 25644455, 27888826.
e-pasts zviedrijasmezi@inbox.lv

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 26142514, 20238990.

Tava mīla māmuliņe
Mūža miegu aizmigusi,
Apklusuši silti vārdi,
Nebūs gudra padomiņa.
Patiesa līdzjūtība klases audzinātājai Sandrai Kozerei, no MĀMIŅAS atvadoties.
Pelēcu pamatskolas 6., 7. klase un vecāki

Krāšņumaugi kapsētu apstādījumiem

Latgalē sācies kapusvētku laiks. Ik sestdienu un svētdienu katoļu draudžu kapsētās pulcējas ļaudis, lai kopā ar priesteri lūgtos un pieminētu aizgājušos. Protams, pirms tam tiek kopti un slaucīti, stādīti un laistīti, lai kapvieta izskatītos pēc iespējas skaistāka ne vien kapusvētku reizē, bet arī pēc tam. Stādījumu ierīkošana šobrīd ir atkarīga no vairākiem faktoriem, pirmkārt, tuvinieku rocības, otrkārt, kapsētas atrašanās vietas, treškārt, no cilvēku gaumes izjūtas. Lūk, dažādi noderīgi padomi.

Gaisma un augsne

Pirms sākt ko audzēt, vispirms jānovērtē vieta un apgaismojums. Saulainā vietā augu izvēle ir ļoti plaša, taču nav daudz augu, kas būtu koši arī pilnīgā ēnā. Kapos visbiežāk ir sausa smiltis, kas maz noderīga dekoratīviem stādījumiem. Ja nevarat nomainīt smilti pret auglīgu augsni un apstādījumus regulāri kopt un laistīt, labāk izvēlēties smilšainām augsnēm piemērotus krūmus un puķes.

Dzīvžogs

Daudzi dzīvžogu uzskata par tradicionālu kapvietas labiekārtošanas sastāvdaļu. Taču jāņem vērā, ka dzīvžogs, tāpat kā puķes, ir jākopj. Pārāudzis, laikā neapgriezts un nemēsots dzīvžogs nav blīvs. Tas ir lieks, ja kapa tuvumā ir daudz koku un krūmu. Ja kapvieta atrodas kapsētas malā, tuvu ceļam, augstāks dzīvžogs būs īsti vietā, lai pasargātu no garām braucošo automašīnu putekļiem.

Parasti kapos audzē zemu dzīvžogu (ap 50 cm), jo tur nekas nav slēpjams. Pieticīgs un izskatīgs dzīvžogs veidojas no spīrējām, ziedošiem krūmiem, kas paši veido glītu formu un neprasa regulāru apcirpšanu.

Uzticieties dzīvības kokiem

Skujkoki kapos redzami bieži, taču ir grūti tos tur pieradināt. Egļu pundurfor-

mas būtu ideāli kapvietas augi, bet tām nepieciešama mitra augsne. Pazīstamajiem smilšmīļiem — kadiķiem un kalnu priedēm — ir daudz jauku pundurformu, taču tām visām obligāti nepieciešama saule. Visu gadu zaļojošie dzīvības koki labi pacieš ēnu, bet grib augt mitrākā un auglīgākā vietā. Ieteicamas pundurformas, kas no augsnes ņem mazāk un iedera kapvietas parasti nelielajā laukumā. Dārgas, bet skaistas ir ives. Ja stādāmā bedrē saliek labi daudz auglīgas zemes, tās kapos aug labi.

Izmantojiet dabas doto

Priežu meža paēnā kapos droši var stādīt virsāugus, kas arī dabā aug tādos pašos apstākļos. Tiem patīk skāba augsne. Virši rudenī zied baltiem, rozā, sarkanīgiem vai violetiem ziediem. To īpatnējā lapotne dažādām šķirnēm ir atšķirīga: dažādi zaļie toņi, pelēks, dzeltenis vai oranžs.

Atcerieties trīs likumus par viršiem:

- ✓ pārciet tikai mūsu apstākļiem piemērotas ziemcietīgas šķirnes;
- ✓ apgrieziet gan viršus, gan ērikas pēc noziedēšanas;
- ✓ mēslojiet tikai ar speciālu mēslojumu un drīzāk mazāk nekā par daudz.

Krāšņumaugi

✓ Kapsētu apstādījumiem piemēroti gandrīz visi paklājdobēs izmantojamie viengadīgie krāšņumaugi — zemo agerātu šķirnes, pelēklapu krustaines, kas veido sudrabaini pelēku paklāju, zemo lauvmutiņu raibā sega, lobēliju zilie, alīšu baltie paladziņi. Bieži stāda petūnijas, zemās un sīklapu samtenes, spilgtās salvijās.

✓ Par populārāko kapu puķi tiek uzskatīta begonija. Tā ir košajās ziedos vienreizēji krāšņa no jūlija līdz rudens salnām. Vairāk piemērota ēnainām vietām. Daudzi stāda begoniju radniecēs, tā sauktās ledenītes, kas tagad ir krāsainām

lapām un ziediņiem.

✓ Tipisks krāšņi ziedošs kapu augs ir hortenzija — tā iecienīta galvenokārt tāpēc, ka zied uz rudens pusi. No izcilēm ziedētājām ēnainā smilšu kalniņā varētu augt mūžzaļie rododendri.

✓ Kā ložņājošs augs ieteicama ātraudzīgā apalģalvu sūrene. Augs veido 40 cm garus, posmainus dzinumus, kas, nonākuši saskarē ar augsni un ūdeni, posmu mezglu vietās iesakņojas un noaudzē blīvu paklājīņu ar rozīgām ziedkopu galviņām. Sūreni stāda gaišā, daļēji noēnotā vietā. Augšanas apstākļu ziņā tā ir pieticīga. Mīnuss — viena no pirmajām apsalst, pluss — no izbīrušajām sēklīņām noteikti uzdīgs jauni stādiņi.

✓ Saulainām vietām ieteicama vēl maz pazīstamā kufeja. Bagātīgi zarotais un ziedošais augs ir daudzgadīgs, kuru pie mums arī audzē kā viengadīgu. Sarkanais zieds atgādina caurulīti — galinš melns ar baltu plankumiņu. Tāpēc kufejas dēvē par cigarešpuķēm.

Daudzgadīgie augi kapiem

Ēnā
Koki, krūmi: Alpu jāņogas, ives, zaļlapu ligustri

Ziemcietes: papardes, kumelpēdas, kapmirtes, efejas, pahisandras, zemās hostas, kazbārži

Pusēnā
Koki, krūmi: tūjas, kadiķi, pacipreses, forsītijas, kokveida peonijas, rododendri, hortenzijas

Ziemcietes: kamolbegonijas, paēnas akmeņlauzītes, valdšteiniņas, hostas, bergēnijas, īlenlapu gaurenītes

Saulē
Koki, krūmi: rozes, lapkoku sēru formas, ceriņi, vasarzaļie rododendri, kadiķi, klājeniskās klintenes, spožās klintenes, hortenzijas, virši un ērikas

Ziemcietes: margrietas, mērtiņprozes, čikstenes, irisi, peonijas u.c.

Izmantoti preses un interneta materiāli